

Gmina Dzierżania

Gminna Strategia

Rozwiązywania

Problemów

Społecznych

na lata 2016 – 2020

Opracowała: Agnieszka Wróblewska

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	4
2. POWIĄZANIE STRATEGII Z KRAJOWYMI AKTAMI PRAWNYMI.....	5
2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym	6
2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi	6
2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi	7
2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi.....	9
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	10
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII	11
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	14
2. HISTORIA.....	14
3. GOSPODARKA GMINY	15
3.1 Przedsiębiorczość.....	15
4. LUDNOŚĆ GMINY	17
4.1 Demografia.....	17
4.2 Poziom życia	18
4.3 Mieszkalnictwo	19
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY DZIERŻĄZNIA	20
5.1 Oświata	20
5.2 Kultura	26
5.3 Służba zdrowia.....	27
5.4 Pomoc społeczna	28
5.5 Policja	33
5.6 Rekreacja i sport	34
5.7 Organizacje społeczne	34
6. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	36
6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Dzierżążnia na podstawie danych instytucji.....	36
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety	45
6.3 Analiza SWOT	51
7. PLANOWANIE DZIAŁAŃ	53

7.1 MISJA I WIZJA GMINY DZIERŻĄŻNIA	53
7.2 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	54
7.3 Cele strategiczne, operacyjne i zadania.....	57
7.4 Harmonogram wdrażania strategii	67
7.5 Ramy finansowe strategii	72
7.6 Programy	74
IV. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	75
1. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.....	75
2. EWALUACJA STRATEGII	83
ZAŁĄCZNIKI	86
WYKAZ SKRÓTÓW	90
SPIS WYKRESÓW I TABEL	90

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Państwo polskie poprzez instytucje realizujące politykę społeczną umożliwia swoim obywatelom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: bezrobocie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, wyzwaniem, którym musi podołać współczesna rodzina. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 poz. 930 z późn. zm.), zobowiązujący samorząd Gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżążnia tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 poz. 930 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem

programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej określa zakres konstruowanej Strategii, w której priorytetowe działania wiążą się ściśle z opracowaniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnoza sytuacji społecznej,
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

2. Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżanin (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2016 poz. 239 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 nr 43 poz. 225 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 poz. 224 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2016, poz. 645 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2015, poz.114 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2016 poz. 575 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2016 poz. 169);
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 poz. 930 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2015 poz. 1916 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777).

2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013), który jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach:

Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020

Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;

- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, która za jeden z celów stawia rozwój kapitału ludzkiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie

specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

W programie wyróżniono pięć celów operacyjnych:

1. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży. *Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu.*
2. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin. *Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycie niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny.*
3. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko. *Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem, umożliwiając łączenie ról społecznych zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie roli społeczności lokalnej opartych o zasadę partnerstwa publiczno-społecznego .*
4. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej. *Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.*
5. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni. *Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.*

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016, którego cel główny brzmi: „ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych”.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Dzierżążnia na lata 2014-2020

W Strategii wyróżniono dwa cele strategiczne oraz podporządkowano im cele operacyjne:

Cel strategiczny I – Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej Gminy.

Cel operacyjny I.1. – Modernizacja infrastruktury drogowej.

Cel operacyjny I.2. – Ochrona i poprawa zasobów środowiska naturalnego.

Cel operacyjny I.3. – Realizacja działań w zakresie odnowy wsi.

Cel strategiczny II - Infrastruktura społeczna.

Cel operacyjny II.1 – Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy.

Cel operacyjny II.2. – Intensyfikacja działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.

Cel operacyjny II.3. – Pomoc społeczna i zapobieganie zjawiskom patologicznym.

Zgodność ze Strategią Wojewódzką w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 - 2020

1. Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, w szczególności z grup defaworyzowanych.
2. Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.
3. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym zdrowotnych dla osób długotrwale lub ciężko chorych.
4. Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i specjalistycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez rozwój działań profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem działań interdyscyplinarnych i współpracy służb i instytucji.
6. Zwiększenie spójności działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków.
7. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.

8. Rozwój zróżnicowanych form oraz usług społecznych wspierających samodzielność i aktywność osób starszych.
9. Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny
10. Rozwój ekonomii społecznej jako integralnego elementu życia społeczno-gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa.

Inne dokumenty strategiczne:

- *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020*
- *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*
- *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii*
- *Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Zespół do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dzierżążnia na lata 2016-2020 został powołany Zarządzeniem Nr 18/2016 Wójta Gminy Dzierżążnia z dnia 17 czerwca 2016 roku, w składzie:

1. Regina Sobczeńska, kierownik GOPS,
2. Katarzyna Włodarska, specjalista racy socjalnej,
3. Kinga Gilewska, podinspektor,
4. Maria Kruszewska, inspektor ds. promocji,
5. Ewa Borzęcka, inspektor ds. ewidencji,
6. Jolanta Gzylewska, dyrektor GBP,
7. Franciszek Goszczyński, dyrektor ZS w Dzierżążni,
8. Bożena Nowakowska, dyrektor SP w Nowych Kucicach.

Do zadań Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dzierżążnia na lata 2016-2020 należy udzielanie informacji merytorycznych oraz wyjaśnień i przygotowania dokumentacji niezbędnej do opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżążnia na lata 2016-2020.

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego
- diagnoza sytuacji społecznej Gminy
- planowanie działań
- opracowanie dokumentu

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych analizę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie,
- określenie zasobów społecznych Gminy,
- badanie potrzeb społecznych oraz zakresu ich zaspokojenia.

Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o partycypację społeczną i zasady rozwoju społecznego:

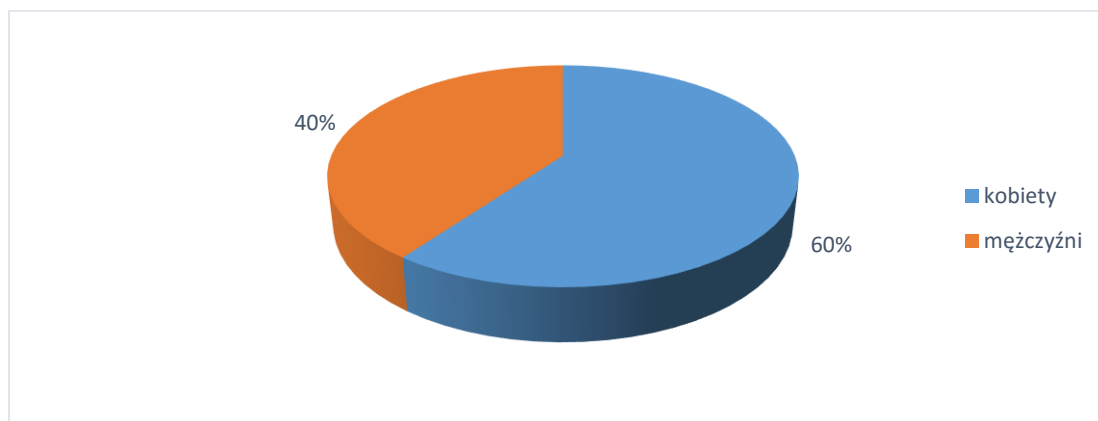
- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Dzierżążnia, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżążni, Zakład Opieki Zdrowotnej, Gminna Biblioteka Publiczna w Dzierżążni, placówki oświatowe, oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS, było przeprowadzenie badania ankietowego skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. Na stronie internetowej Gminy zostało umieszczone ogłoszenie informujące, iż Gmina Dzierżążnia jest w trakcie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 - 2020 oraz prośba do mieszkańców Gminy o wypełnienie anonimowej ankiety, którą można przesłać na adres mailowy GOPS. Ponadto w wersji papierowej poprzez szkoły, radnych, stowarzyszenia, GOPS (do klientów pomocy społecznej) zostało skierowanych 120 ankiet do mieszkańców Gminy.

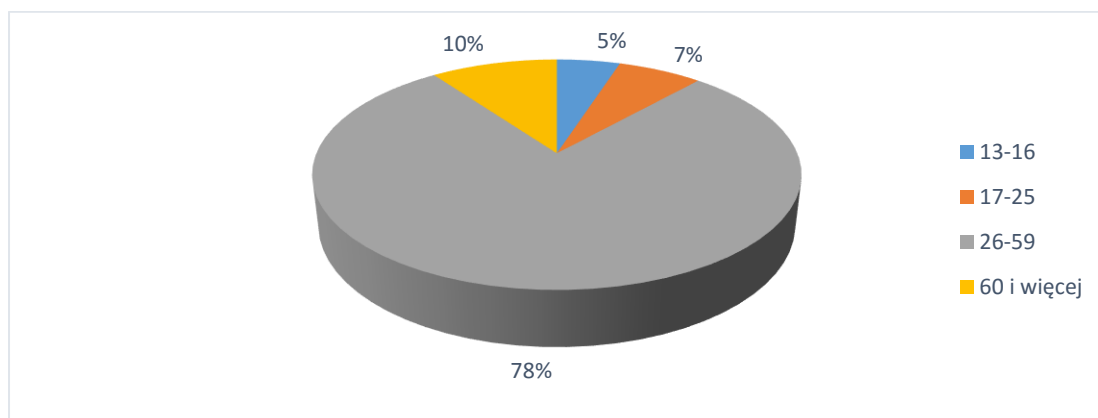
W sumie do GOPS-u wróciło 60 wypełnionych ankiet (przez 36 kobiet i 24 mężczyzn), które zostały wykorzystane do zdiagnozowania potrzeb mieszkańców.

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

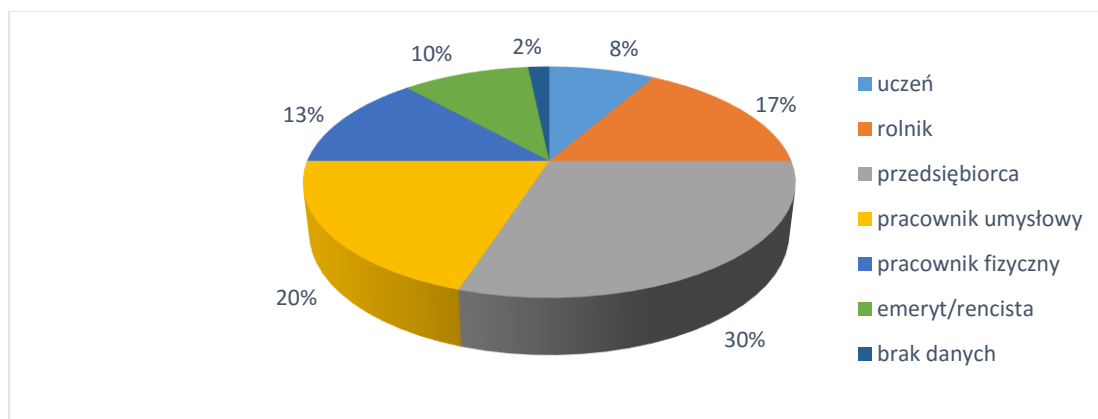
Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby mieszcące się w przedziale 26-59 lat – 47 osób. Druga pozycja przypadła natomiast grupie wiekowej 60 i więcej lat - było to 6 osób.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

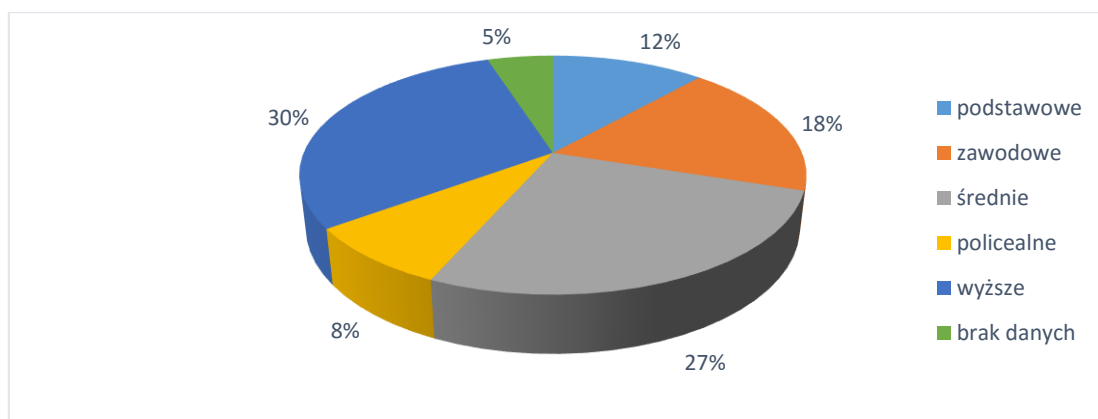
Pytani o aktywność zawodową mieszkańcy Gminy Dzierżążnia deklarowali się najczęściej jako przedsiębiorcy (18 osób) oraz jako pracownicy umysłowi (12 osób). W przypadku 1 ankiety nie odnotowano danych na temat zawodu respondenta.

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupą okazały się osoby posiadające wykształcenie wyższe (18 osób) oraz średnie (16 osób).

Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dzierżążni przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie Gminy Dzierżanin w Powiecie Płońskim i w Województwie Mazowieckim. Źródło: www.powiat-plonski.pl, www.osp.org.pl.

Gmina wiejska Dzierżanin położona jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego w zachodniej części powiatu płońskiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: od północy z gminą Baboszewo, od wschodu z gminą Płońsk, od południa z gminą Naruszewo, od zachodu z gminami Bulkowo i Starożreby. Powierzchnia gminy wynosi 102 km², lesistość stanowi 2,4%. W skład gminy wchodzi 29 sołectw: Błomino-Gule, Błomino Gumowskie, Błomino-Jeże, Chrościn, Cumino, Dzierżanin, Gumowo, Kadłubowo, Korytowo, Kucice, Niwa, Nowa Dzierżanin, Nowe Gumino, Nowe Kucice, Nowe Sarnowo, Pluskocin (w skład sołectwa wchodzi miejscowości Pluskocin i Skołatowo) , Podmarszczyn, Pomianowo, Przemkowo, Rakowo, Sadkowo, Sarnowo-Góry, Siekluki, Starczewo Wielkie, Starczewo - Pobodze, Stare Gumino, Wierzbica Pańska, Wierzbica Szlachecka, Wilamowice.

2. Historia¹

Najstarsze ślady historyczne Dzierżanin sięgają XVII wieku. W XIX stuleciu obok dotychczasowej Dzierżanin powstała Dzierżanin Nowa, która istnieje do dziś. Po trzecim

¹ Źródło: <http://www.dzierzanin.pl/pl/historia-i-zabytki>

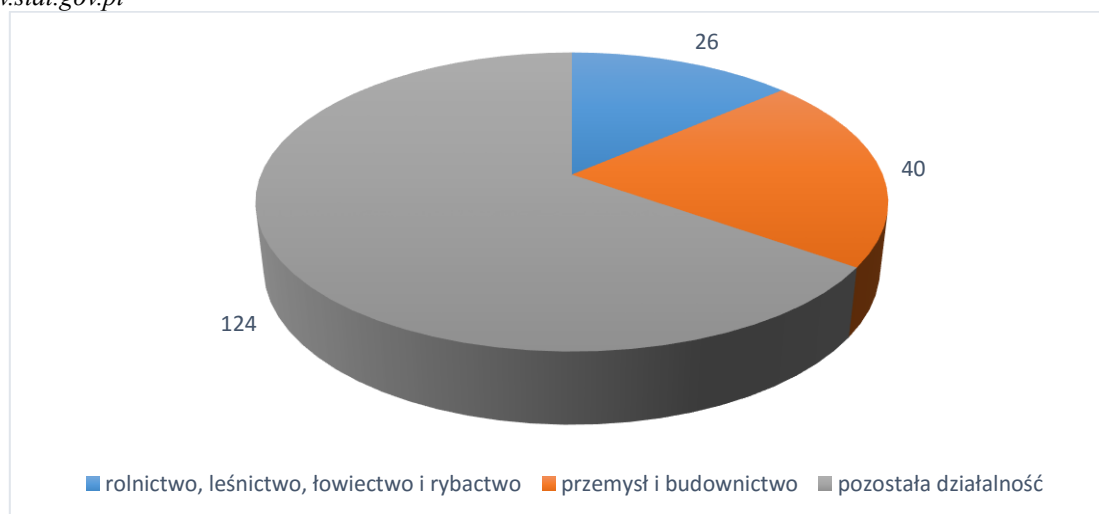
rozbiórce Polski Dzierżążnia wraz z okolicznymi wsiami znalazła się w granicach państwa pruskiego w Prusach Nowowschodnich. W okresie zaboru pruskiego powstało wiele kolonii, które zamieszkiwali osadnicy niemieccy, jedną z nich była Dzierżążnia nosząca nazwę Gumthersruh. Na mocy dekretu Adolfa Hitlera z 8 października 1939 r. ziemie północnego Mazowsza przyłączono do Prus Wschodnich. Okres po wojnie był trudnym czasem dla gminy Dzierżążnia, przymusowe dostawy płodów rolnych na rzecz Skarbu Państwa w znacznej mierze przyczyniało się do zacofania finansowego i gospodarczego wsi. Rozkwit wsi Dzierżążnia nastąpił na przełomie lat 60-tych i 70-tych kiedy to powstała infrastruktura rolno: magazyny GS-u, ośrodek zdrowia, lecznica weterynaryjna, zmodernizowano szkołę, pobudowano nowy budynek Urzędu Gminy i banku spółdzielczego. Od tego czasu miejscowość Dzierżążnia stała się znaczącym centrum administracyjnym i gospodarczym regionu.

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2015 roku na terenie Gminy Dzierżążnia było zarejestrowanych 190 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 9 należało do sektora publicznego, a 181 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 65% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą, 21% działa w ramach przemysłu i budownictwa, a 14% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Dzierżążnia. Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: www.stat.gov.pl

W ramach sektora publicznego spośród 9 podmiotów 6 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (151 jedn.), reszta to spółki handlowe (1 jedn.), spółdzielnie (3 jedn.) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (13 jedn.).

Na przestrzeni lat 2012-2015 przybyło 30 nowych podmiotów gospodarczych. Przekłada się to na wzrost podatków oraz na wzrost liczby miejsc pracy w Gminie.

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej - 10 tys. ludności (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Dzierżążnia przypada 504 firmy. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 6,5 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można powiedzieć, że na 10 tys. mieszkańców przypada 34 tego typu instytucji. Dokładne dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: www.stat.gov.pl

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2013	2014	2015
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	462	491	504
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	60	45	45
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	31	29	40
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	5,9	6,2	6,5
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	32	32	34
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	98	72	73
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	74,8	79,0	81,3

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

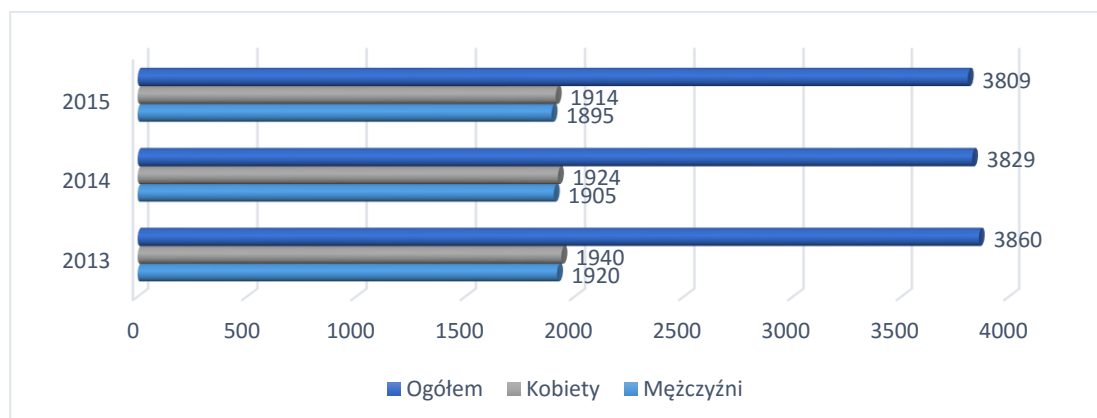
Na koniec 2015 r. Gminę Dzierżążnia zamieszkiwało 3809 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat zauważa się tendencję spadkową w liczbie mieszkańców Gminy, w roku 2015 populacja Gminy zmalała o 51 osób w stosunku do roku 2013. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2015 roku wynosiła 37 osób na 1 km².

Tabela 2. Demografia Gminy Dzierżążnia. Źródło: dane UG Dzierżążnia.

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ogółem	3860	3829	3809
Kobiety			
Ogółem	1940	1924	1914
0-17 lat	368	359	352
18-60 lat	1100	1092	1089
powyżej 60 lat	472	473	473
Mężczyźni			
Ogółem	1920	1905	1895
0-17	363	355	352
18-60 lat	1326	1310	1308
powyżej 60 lat	231	240	235

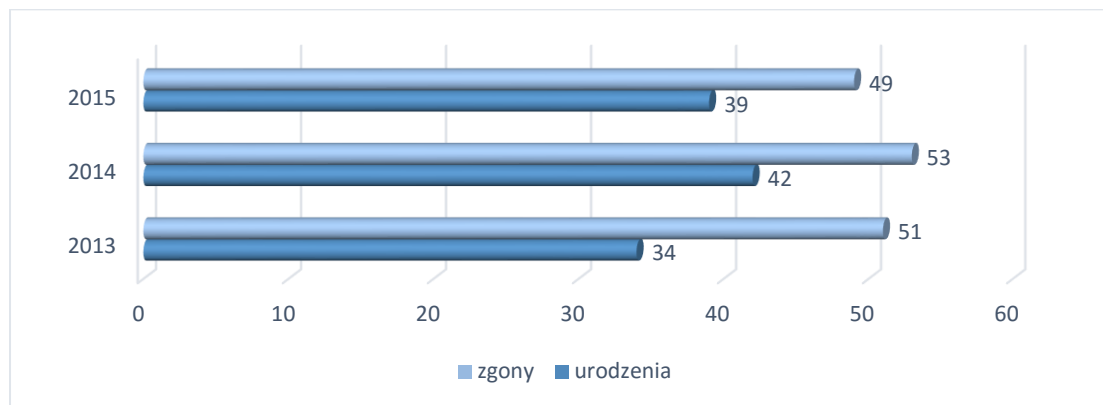
Wśród ogólnej liczby mieszkańców Gminy liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn.

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Dzierżążnia w latach 2013-2015 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: dane UG Dzierżążnia.

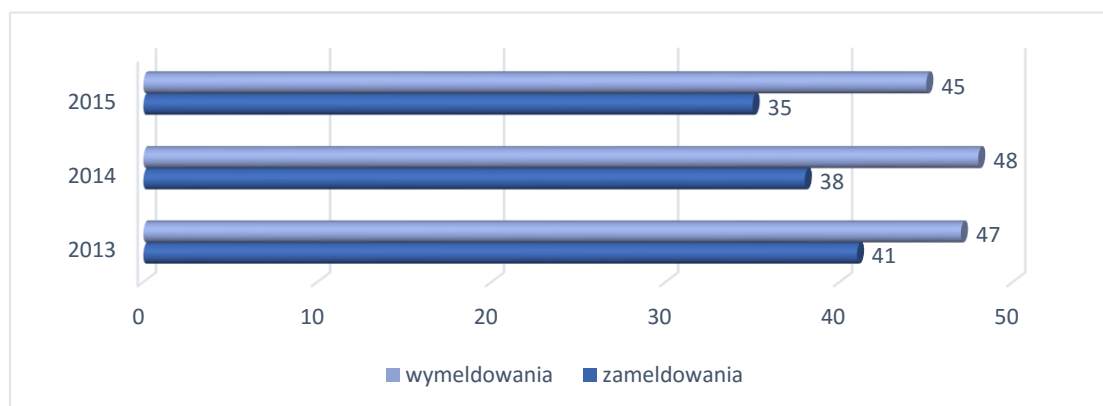
W latach 2013-2015 na terenie Gminy zanotowano ujemny przyrost naturalny. Ogólny bilans lat 2013-2015 wyniósł - 38 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności (urodzenia i zgony) w Gminie Dzierżążnia w latach 2013-2015. Źródło: dane UG Dzierżążnia.

W przypadku salda migracji wskaźniki również są ujemne. Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań. Saldo migracji dla lat 2013-2015 wynosi - 26 osób.

Wykres 8. Migracje na terenie Gminy Dzierżążnia w latach 2013-2015. Źródło: dane UG Dzierżążnia.

W 2015 roku wśród mieszkańców Gminy Dzierżążnia ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (61,9%), osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) stanowią 18,5%, natomiast osoby w wieku 60 lat i więcej (w przypadku kobiet) i 65 lat i więcej (w przypadku mężczyzn) stanowią 19,6% grupę osób. Analizując strukturę wieku ludności Gminy Dzierżążnia można zaobserwować stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku produkcyjnym, co ma wpływ na starzenie się mieszkańców Gminy.

4.2 Poziom życia

W 2014 r. dochody Gminy Dzierżążnia w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 3251 zł, przy wydatkach w wysokości 3320 zł. W tym samym roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 13,5% całości wydatków

gminnego budżetu 1694,9 tys. zł (wzrost o 0,2 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego). W 2014 roku w Powiecie Płońskim wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 13,7% wydatków budżetu.

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi w Gminie Dzierżążnia 88 m² (2014 r.). W tym samym roku gminne wydatki przeznaczone na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 0,7% ogółu wydatków budżetowych przy 2,3% dochodu z tego samego tytułu.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Dzierżążnia. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl>.

	Jednostka miary	2013	2014	2015
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji				
Ogółem				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	1 069	1 070	b.d.
<i>izby</i>	izba	4 490	4 494	b.d.
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	94 506	94 622	b.d.
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	970	971	972
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
Ogółem				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	1 018	1 019	b.d.
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	867	868	b.d.
<i>łazienka</i>	mieszk.	820	821	b.d.
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	616	617	b.d.
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	95,2	95,2	b.d.
<i>łazienka</i>	%	76,7	76,7	b.d.
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	57,6	57,7	b.d.
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania</i>	m ²	88,4	88,4	b.d.
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę</i>	m ²	24,8	25,0	b.d.
<i>mieszkania na 1000 mieszkańców</i>	mieszk.	280,7	282,2	b.d.

5. Infrastruktura społeczna Gminy Dzierżążnia

5.1 Oświata

Na terenie Gminy Dzierżążnia prowadzone są następujące placówki edukacyjne:

1. Zespół Szkół w Dzierżążni:
 - Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej,
 - Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II
2. Szkoła Podstawowa w Nowych Kucicach.

Przy szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne.

Tabela 4. Zespół Szkół w Dzierżążni. Dane instytucji.

Zespół Szkół w Dzierżążni		
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej		
	rok szkolny 2013/2014	rok szkolny 2014/2015
Liczba oddziałów	8	8
Liczba uczniów, w tym:	158	161
0	21	23
1	22	23
2	21	22
3	19	21
4	32	20
5	20	32
6	23	20
Liczba nauczycieli	13	15
Pracownicy administracji	-	-
Pracownicy obsługi	4	4
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II		
Liczba oddziałów	6	6
Liczba uczniów, w tym:	109	101
1	33	34
2	34	32
3	42	35
Liczba nauczycieli	11	11
Pracownicy administracji	2	2
Pracownicy obsługi	6	6
Realizowane programy dodatkowe w ZS	Zgodnie z potrzebami i wymogami prawa w roku szkolnym 2013/2014 w Zespole Szkół w Dzierżążni realizowano zadania	Zgodnie z potrzebami i wymogami prawa w roku szkolnym 2014/2015 w Zespole Szkół w Dzierżążni realizowano zadania

	programu wychowawczego i programu profilaktyki. We współpracy z SANEPID-em realizował programy z zakresu profilaktyki antynikotynowej i antyalkoholowej pt. <i>Czyste powietrze wokół nas, Znajdź właściwe rozwiązanie, Nie pal przy mnie, proszę</i> oraz <i>Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży</i> oraz realizowany metodą projektu program <i>Trzymaj formę</i>. Na godzinach wychowawczych dostarczano uczniom wiedzy na temat przemocy i agresji i sposobów przeciwdziałania im, budowano wysoką samoocenę uczniów, nauczano o emocjach oraz sposobach radzenia sobie z nimi. Szkoła współpracowała w realizacji programów wychowawczych i programów profilaktyki z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Urzędem Gminy, Nadleśnictwem Państwowym, Biblioteką Powiatową, Starostwem Powiatowym oraz podmiotami gospodarczymi i osobami fizycznymi.	programu wychowawczego i programu profilaktyki. Programy profilaktyki służą poprawie bezpieczeństwa w szkole, eliminowaniu przejawów agresji i nietolerancji. W roku szkolnym 2014/2015 we współpracy z SANEPID-em realizowano programy z zakresu profilaktyki antynikotynowej i antyalkoholowej pt. <i>Czyste powietrze wokół nas, Znajdź właściwe rozwiązanie, Nie pal przy mnie, proszę</i> oraz <i>Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży, Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami</i> oraz realizowany metodą projektu program <i>Trzymaj formę</i>. Na godzinach wychowawczych dostarczano uczniom wiedzy na temat przemocy i agresji i sposobów przeciwdziałania im, budowano wysoką samoocenę uczniów, nauczano o emocjach oraz sposobach radzenia sobie z nimi. Ponadto szkoła przystąpiła do rządowego programu Bezpieczna + mającego na celu podniesienie bezpieczeństwa w szkole. Szkoła współpracuje w realizacji programów wychowawczych i programów profilaktyki z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Urzędem Gminy, Nadleśnictwem

		Państwowym, Biblioteką Powiatową, Starostwem Powiatowym oraz podmiotami gospodarczymi i osobami fizycznymi.
Infrastruktura edukacyjna ZS w Dzierżąźni		
Zespół Szkół w Dzierżąźni mieści się w dwóch połączonych przejściem budynkach. W szkole znajduje się: 15 sal lekcyjnych, 2 pracownie komputerowe, biblioteka z czytelnią, świetlica, sala gimnastyczna, stołówka. Dostępne są następujące urządzenia rekreacyjno-sportowe: boisko wielofunkcyjne o nawierzchni syntetycznej, boisko asfaltowe do koszykówki, 2 boiska trawiaste do mini piłki nożnej.		

W Szkole Podstawowej w Dzierżąźni w roku szkolnym 2013/2014 funkcjonował jeden oddział przedszkolny dla dzieci pięcioletnich, który liczył 23 dzieci. W roku szkolnym 2014/2015 funkcjonowały dwa oddziały przedszkolne dla dzieci pięcioletnich - 23 dzieci oraz dla dzieci trzy i czteroletnich – 23 dzieci.

Tabela 5. Szkoła Podstawowa w Nowych Kucicach. Dane instytucji.

Szkoła Podstawowa w Nowych Kucicach		
	rok szkolny 2013/2014	rok szkolny 2014/2015
Liczba oddziałów	7	7
Liczba uczniów, w tym:	98	102
0	15	17
1	13	16
2	8	14
3	15	8
4	10	14
5	23	10
6	14	23
Liczba nauczycieli	15	15
Pracownicy obsługi	4	4
Realizowane programy dodatkowe	We wrześniu 2013r. w Szkole Podstawowej w Nowych Kucicach został opracowany Program wychowawczy i Program profilaktyki na lata szkolne 2013/2014 – 2015/2016. Wychowawcy poszczególnych klas opracowali na podstawie ww. programów Plan pracy wychowawcy klasowego. Określone zadania zostały zrealizowane z uwzględnieniem:	Szkoła oprócz udziału w wielu programach profilaktycznych „Czyste powietrze wokół nas”, „Trzymaj formę”, „Klub Bezpiecznego Puchatka”, podejmuje różne działania typu: - Pogadanki z paniami policjantkami dla klas 0 –VI. Uczniowie dowiedzieli się jak bezpiecznie poruszać się po drogach, podróżować samochodem, jak reagować

	- Bezpieczeństwo w życiu codziennym, - Higiena osobista i otoczenia, - Jak dbać o własne zdrowie? - Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych. - Organizacja czasu pozalekcyjnego Realizacja działań wychowawczych odbywała się poprzez: Pogadanki: - „Bezpieczni na przerwie” - „Miejsca bezpiecznej zabawy” - „Dziecko pieszym, pasażerem i rowerzystą” - Choroby brudnych rąk - Higiena jamy ustnej - Uzależnienie od komputera, telewizji, słodyczy ... - Jak zachowywać się wobec nieznanymi dorosłych osób? - Jak być dobrym zespołem klasowym? - Znam i stosuję zwroty grzecznościowe . - Oceniamy nasze zachowanie – znam swoje zalety i wady - Sytuacje konfliktowe - Życzliwość, szacunek- jak jest w naszej szkole - Stosowanie zasad bezpieczeństwa podczas spędzania czasu wolnego - Stosowanie zasad BHP na lekcjach - „Bezpieczne wakacje”. - Bezpieczeństwo w szkole. - Uświadomienie znaczenia pozytywnych więzi i relacji w rodzinie, w grupie społecznej i okazywanie szacunku ludziom starszym. - Prawa i obowiązki obywateli	w sytuacjach innych zagrożeń - Spotkanie zespołem raperów „RYMcerze”. Członkowie zespołu Bęsiu i Di Yonas, ostrzegali uczniów klasy V i VI przed próbowaniem używek, zachęcali do bycia sobą i rozwijania swoich pasji - Przedstawienie profilaktyczne „Urodziny baby Jagi” - Przedstawienie teatralne pt.: „Telekomputerek czyli historia pewnego Adasia” mówiące jak radzić sobie z uzależnieniami od komputera - Warsztaty rękodzieła wielkanocnego - Uczniowie klasy V zaprezentowali inscenizację na temat szkodliwego działania narkotyków szczególnie dla młodego organizmu.

	- Wspólnie odpowiadamy za nasze postępy w nauce - Prawa i obowiązki ucznia - sylwetka dobrego ucznia - Jak być dobrym zespołem - Chłopiec a dziewczyna- dwie różne osobowości. - Poznawanie samego siebie i swego miejsca w klasie i rodzinie - Za chwilę gimnazjum – przed wielką zmianą - Problemy okresu dojrzewania - Wspólnie odpowiadamy za nasze postępy w nauce - Bezpieczeństwo w czasie wakacyjnego wypoczynku. zasady bezpiecznego wypoczynku. - Czy potrzebne są ferie? Jak ciekawie i bezpiecznie je spędzić - Czy ucieczka to dobry sposób na uniknięcie kłopotów - Kształtowanie właściwych postaw wobec współczesnych zagrożeń świata - „Bezpieczna przerwa dla wszystkich” - „Niebezpieczeństwa grożące dzieciom. Czy potrafię odmówić?” - Zwracanie uwagi na kulturę osobistą i kulturę języka. - Uświadomienie, czym w życiu jest miłość, przyjaźń, szacunek, tolerancja. - Uwrażliwienie na bezpieczne formy spędzania czasu wolnego w różnych porach roku. - Dostarczanie wiedzy na temat sposobów przeciwdziałania degradacji środowiska.	

	- Jakie konsekwencje wynikają z zbyt długiego korzystania z komputera? - Kształtowanie postaw asertywnych Projekty i programy edukacyjne: - Owoce w szkole - Szklanka mleka - Trzymaj formę - Czyste powietrze wokół nas - Klub Bezpiecznego Puchatka -Sprzątanie świata	
Organizacje szkolne	- koło PCK, - Samorząd Uczniowski, - Szkolna Kasa Oszczędności, - Kółko misyjne - Biblioteka szkolna	- koło PCK, - Samorząd Uczniowski, - Szkolna Kasa Oszczędności, - Kółko misyjne - Biblioteka szkolna
Zajęcia pozalekcyjne	- koło muzyczne - ortograficzne koło zainteresowań - szkolne dyskoteki, - zajęcia świetlicowe - zajęcia wyrównawcze i korekcyjno-kompensacyjne, - zajęcia sportowe - organizowanie pomocy koleżeńskiej,	
Infrastruktura edukacyjna		
Szkoła Podstawowa mieści się na powierzchni 900m². Posiada niezbędną bazę dydaktyczną umożliwiającą wszechstronny rozwój ucznia. Szkoła posiada 8 dobrze wyposażonych sal lekcyjnych, w tym 1 pracownię komputerową z dostępem do Internetu. Ponadto szkoła posiada salę gimnastyczną, bibliotekę niewielkie pomieszczenia na kuchnię i jadalnię, salę do zajęć logopedycznych, rewalidacyjnych, pokój nauczycielski, sekretariat, szatnię. Bazę szkoły stanowi niewielki plac zabaw, boisko ze sztuczną nawierzchnią. Nauczyciele podczas lekcji wykorzystują nowoczesny sprzęt dydaktyczny m. in. tablice interaktywne (6 sztuk), projektory (7 sztuk). Dodatkowo sale lekcyjne wyposażone są w niezbędny sprzęt: drukarki, odtwarzacze płyt CD, używane laptopy. Do dyspozycji uczniów jest biblioteka szkolna z trzema stanowiskami czytelnictwa. Zaplecze sportowe stanowi sala gimnastyczna o wymiarach 26m x 13m wraz z zapleczem dla uczniów klas I-VI oraz dzieci z oddziału przedszkolnego. Sala gimnastyczna wyposażona jest w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Do dyspozycji nauczycieli oraz uczniów są m.in.: drabinki gimnastyczne, dwie tablice z koszami, ławeczki gimnastyczne, skrzynie, materace, płotki treningowe, koziół gimnastyczny, piłki lekarskie, piłki do gier zespołowych, zestaw do unihokeja, siatkę do piłki		

siatkowej. Jedno z pomieszczeń zaplecza zostało zaadoptowane na salę oddziału przedszkolnego.

Szkoła nie dysponuje pomieszczeniami świetlicowymi. Zajęcia odbywały się w wolnej sali lekcyjnej lub sali gimnastycznej. Świetlica szkolna pracowała codziennie w godzinach 7.00 – 8.00. a po zajęciach czas pracy dostosowany był do potrzeb uczniów. W roku szkolnym 2014/2015 do świetlicy uczęszczało 40 uczniów. W szkole wydawano obiady, dowożone z Zespołu Szkół w Dzierżąni. W roku szkolnym 2014/2015 z obiadów korzystało średnio 65 osób. Dla uczniów klas 0- 3 przygotowywano herbatę i kawę mleczną. Średnio dziennie dla 70 dzieci.

Dzięki udziałowi szkoły w programie „Przedszkole w szkole” zasoby oddziału przedszkolnego wzbogacone zostały o zestaw multimedialny: (tablica interaktywna, laptop, drukarka) oraz radioodtwarzacz, zabawki, pomoce plastyczne, oprogramowanie dla najmłodszych. Dostosowano toalety do potrzeb dzieci.

W roku szkolnym 2013/2014 w Szkole Podstawowej w Nowych Kucicach funkcjonował jeden oddział przedszkolny dla dzieci pięcioletnich, który liczył 16 dzieci. W roku szkolnym 2014/2015 funkcjonował jeden oddział przedszkolny dla dzieci pięcioletnich, czteroletnich i trzyletnich który liczył 21 dzieci.

W Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Dzierżąni – jest prowadzona edukacja dla 3 uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 1 uczeń Gimnazjum obowiązek nauczania realizuje łącznie z klasą i ma zabezpieczone nauczanie indywidualne.

W Szkole Podstawowej w Nowych Kucicach – jest prowadzona edukacja dla 3 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 1 uczennica objęta jest indywidualnymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi w miejscu zamieszkania w wymiarze 10 godzin tygodniowo, 2 uczniów w klasie drugiej z nauczycielem wspomagającym, objętych zostało zajęciami logopedycznymi, kompensacyjno- korekcyjnymi oraz dydaktyczno-wyrównawczymi.

5.2 Kultura

W Gminie Dzierżąnia usługi z zakresu upowszechniania kultury realizują szkoły oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Dzierżąni.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dzierżąni

GBP jest samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną samodzielnie gospodarującą przydzieloną i nabytą częścią mienia. Głównym zadaniem jakie realizuje Gminna Biblioteka Publiczna jest upowszechnianie czytelnictwa oraz wprowadzanie dzieci i młodzieży w krąg kultury literackiej. GBP wspomaga proces dydaktyczny szkół

funkcjonujących na terenie Gminy Dzierżążnia służąc jako zaplecze lekturowe. Biblioteka stara się w ten sposób kształtować odpowiednie nawyki i zachowania czytelnicze, a także formować pozytywną postawę wobec książki i czytania. GBP jest organizatorem konkursów czytelniczych dla dzieci, lekcji bibliotecznych oraz spotkań z bibliotekarzem w szkołach gminnych. W zbiorach bibliotecznych wg stanu z 31 grudnia 2015 roku znajduje się 9491 tytułów. W 2015 r. zarejestrowano 559 czytelników, którzy wypożyczyli łącznie 7008 woluminów. Mieszkańcy Gminy mają możliwość nieodpłatnego korzystania z 3 komputerów z dostępem do Internetu.

Od stycznia 2013 roku, w ramach struktur Gminnej Biblioteki Publicznej działa Orkiestra Gminna, w której grają dzieci, młodzież oraz dorośli mieszkańcy Gminy. Orkiestra swoimi występami uświetnia uroczystości gminne, kościelne i szkolne.

Ponadto pracownicy biblioteki pomagają nieodpłatnie rozliczyć PIT 37 wraz z załącznikami.

5.3 Służba zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy Dzierżążnia zapewnia:

- Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dzierżążni, w skład którego wchodzi dwa ośrodki zdrowia: w Dzierżążni i Kucicach. SG ZOZ w Dzierżążni zatrudnia dwóch lekarzy medycyny rodzinnej, cztery pielęgniarki oraz lekarza stomatologa.

W zakresie leczenia zamkniętego ludność gminy kierowana jest do Szpitala w Płońsku.

- Poradnia Rodzinna Eskulap Filia w Dzierżążni

Poradnia udziela świadczeń zdrowotnych dzieciom, w ramach NFZ. Kadre udzielającą świadczenia dzieciom stanowi: dwóch lekarzy pediatrów i trzech lekarzy medycyny rodzinnej oraz cztery pielęgniarki. W przychodni dostępny jest:

- Punkt szczepień,
- Gabinet diagnostyczno – zabiegowy,
- Gabinet lekarski,
- Gabinet położnej,
- Gabinet medycyny szkolnej.

5.4 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna oferowana na terenie gminy Dzierżążnia wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżążni

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżążni jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej, utworzony Uchwałą Rady Gminy w Dzierżążni Nr 17/III/90 z dnia 12.07.1990 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżążni. GOPS realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Dzierżążnia udzielając pomocy osobom i rodzinom w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości.

W Ośrodku zatrudnionych jest 6 osób na pełen etat tj. kierownik, 2 specjalistów pracy socjalnej, aspirant pracy socjalnej, inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, inspektor ds. świadczeń wychowawczych, oraz na umowę zlecenie: asystent rodziny, specjalistyczna opiekunka domowa, 3 opiekunki domowe osób starszych.

W celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. W szczególności GOPS współpracuje z GKRPA, Policją, Sądem Rejonowym w Płońsku, PCPR w Płońsku, Poradnią Zdrowia Psychicznego w Płońsku, ośrodkami szkolno-wychowawczymi i szkołami.

Od 2014 roku GOPS w Dzierżążni realizuje Unijny Program Pomocy Żywnościowej PEAD współpracując ze Stowarzyszeniem na Rzecz Gminy Dzierżążnia. GOPS wydaje skierowania, a Stowarzyszenie nieodpłatnie przekazuje produkty żywnościowe osobom i rodzinom. Produkty nie są przeznaczone na sprzedaż.

Ogólnie w 2015 roku pomocy i wsparcia udzielono 278 osobom. Świadczenia pieniężne przyznano ogółem 81 osobom, 79 rodzinom. Pracownicy socjalni przeprowadzili 112 wywiadów środowiskowych. 5 rodzin zostało objętych pracą asystenta rodziny.

Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

	2013	2014	2015

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	179	191	278
Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób W tym:	179	191	184
Osoby długotrwale korzystające	84	82	91
Wiek 0-17	83	98	100
Wiek produkcyjny	83	80	70
Wiek poprodukcyjny	13	13	14
Liczba rodzin	109	119	112
Liczba osób w rodzinach	300	328	323

Jak wynika z powyższych danych, liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia wzrasta. Spośród osób, którym przyznano świadczenie prawie połowę stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej.

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 7. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	100	120	120
Liczba osób w rodzinach	289	331	321
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	0	6	4

Jak wskazują dane zawarte w tabeli w latach 2013-2015 liczba rodzin objętych pracą socjalną zrosła o 20%.

Tabela 8. Liczba udzielonych świadczeń w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Rok	2013	2014	2015
Zasiłek rodzinny i dodatki /liczba rodzin/	156	160	148
Zasiłek pielęgnacyjny /liczba świadczeń/	83	83	1025
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka /liczba świadczeń/	25	27	32
Świadczenie pielęgnacyjne /liczba świadczeń/	15	11	136

Zasiłek dla opiekuna /liczba świadczeń/	x	4	36
Specjalny zasiłek opiekuńczy /liczba świadczeń/	0	1	31

Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przebiegała w dwóch formach: bezpłatne posiłki dla uczniów szkół oraz zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności.

Tabela 9. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	2013	2014	2015
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - posiłki	84	131	100
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – zasiłki na zakup żywności	0	10	37

GOPS prowadzi również odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Dzierżążnia. W latach 2013-2015 łącznie opłacano pobyt za 2 mieszkańców w domu pomocy społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionych ustaw samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanych corocznie przez Radę Gminy w Dzierżążni.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Dzierżążnia na rok 2016 został przyjęty Uchwałą Nr 83/XI/2015 Rady Gminy w Dzierżążni z dnia 18 grudnia 2015 roku.

Celem głównym programu jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, poprzez:

- Rozpoznawanie problemów związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych, zmniejszenie aktualnych rozmiarów patologii,
- Zapobieganie rozszerzaniu i powstawaniu nowych patologii,
- Edukacja publiczna, w tym informowanie o konsekwencjach nadużywania alkoholu,
- Zwiększanie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, przeciwdziałanie aktom przemocy domowej i środowiskowej,
- Promocja zdrowego stylu życia, adresowana głównie do dzieci i młodzieży,
- Aktywizowanie środowisk prowadzących działalność sprzyjającą promowaniu stylu życia wolnego od patologii i uzależnień.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok na terenie Gminy Dzierżążnia został przyjęty Uchwałą Nr 84/XI/2015 Rady Gminy w Dzierżążni z dnia 18 grudnia 2015 roku.

Cele programu:

- Podjęcie działań mających na celu prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wychowawczej w szczególności dla dzieci i młodzieży, rozwój edukacji publicznej i szkolenie przedstawicieli różnych zawodów, instytucji i wyspecjalizowanych służb w dziedzinie przeciwdziałania narkomanii.
- Podjęcie działań mających na celu zapobieganie wszelkim uzależnieniom przede wszystkim przez pracę profilaktyczną w środowisku lokalnym.
- Stworzenie spójnego systemu przeciwdziałania narkomanii poprzez nawiązanie współpracy różnych instytucji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych m.in. w celu realizacji programów edukacji zdrowotnej, zmierzających do modyfikowania stylu życia, propagowania zdrowia psychicznego, kondycji fizycznej, zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków i innych używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- Wypracowanie wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację nowoczesnych programów profilaktycznych i spektakli.
- Organizowanie alternatywnych miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) ma swoją siedzibę w Dzierżążni. Działa na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Dzierżążnia Nr 1/2010 z dnia 20 stycznia 2010 roku oraz Zarządzenia Nr 19/2011 z dnia 30 maja 2011 roku, a także zgodnie z Uchwałami Rady Gminy podejmowanymi corocznie w sprawie przyjęcia Gminnego

Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Do zadań Komisji wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 poz. 487) należy w szczególności:

- Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy.
- Zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i/ lub poddania się leczeniu odwykowemu.
- Jeżeli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, uzasadnione jest skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych (psycholog i psychiatra) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
- Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego.
- Złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy.
- Prowadzenie rozmów z członkami rodzin osoby uzależnionej od alkoholu, zmierzających do podejmowania przez nich leczenia współuzależnienia.
- Znajomość zasad wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Dodatkowo przyjmuje się, że do zadań GKRPA należy:

- Prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia oraz inicjowaniu działań zwiększających efektywność przyjętego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Podejmowanie procedur interwencyjnych w sprawach przemocy domowej na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy lub przemoc domowa (Niebieskie Karty),
- Popularyzacja nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

- Opiniowanie wniosków dotyczących przyjmowania do wykonania szczegółowych zadań określonych w GPPiRPA.

W roku 2015 do GKRPA wpłynęło 17 wniosków o podjęcie interwencji w związku z nadużywaniem alkoholu, w tym:

- Członkowie rodziny – 3
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie – 11
- Prokuratura Rejonowa w Płońsku – 0
- GOPS w Dzierżąni – 2
- Policja – 1

Członkowie GKRPA przeprowadzili łącznie 25 rozmów motywujących. Zlecono także wykonanie 5 opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz złożono 5 wniosków o przymusowe leczenie. Ponadto sfinansowano kolonie letnie z programem profilaktycznym i spektakle profilaktyczne.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny to grupa współpracujących specjalistów działających w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne reagowanie na doniesienia o przemoc. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony jest w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji i możliwości poszczególnych służb, instytucji i organizacji. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele :

1. Jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Policji,
4. Oświaty,
5. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Płońsku.

Zgłoszenia sprawy na posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego dokonuje się z zastosowaniem Niebieskiej Karty, telefonicznie lub osobiście u przedstawicieli ww. instytucji.

5.5 Policja

Komenda Powiatowa Policji w Płońsku przekazała następujące dane dotyczące przestępstw kryminalnych odnotowanych na terenie Gminy Dzierżąnia.

Tabela 10. Liczba przestępstw na terenie Gminy Dzierżążnia. Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Płońsku..

Wybrane kategorie przestępstw	2013	2014	2015
Przestępstwa gospodarcze	0	0	0
Pozostałe przestępstwa	0	0	0
Uszkodzenia ciała	1	0	0
Bójka , pobicie	0	0	0
Kradzież samochodu	2	0	0
Kradzież mienia	12	10	8
Kradzież z włamaniem	6	4	2
Uszkodzenie mienia	2	0	0
Rozbój, wymuszenie rozbójnicze	0	0	0
Ogółem	23	14	10

We wspomnianych okresach nie odnotowano przestępstw popełnionych przez nieletnich. Z danych Policji wynika, iż w Gminie Dzierżążnia w ostatnich latach nie zanotowano poważniejszych przestępstw.

5.6 Rekreacja i sport

Na terenie Gminy Dzierżążnia działają dwa kluby sportowe:

1. Gminny Klub Sportowy Gumino z siedzibą w miejscowości Gumino,
2. Młodzieżowy Klub Sportowy z siedzibą w Błomino-Gumowskie.

5.7 Organizacje społeczne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Dzierżążnia corocznie uchwała Program współpracy Gminy Dzierżążnia z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Przedmiotowy program określa kierunki, obszary, formy współpracy jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Celem głównym współpracy jest możliwość realizowania zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Współpraca Gminy z organizacjami

pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego dotyczy zadań własnych Gminy wynikających z obowiązujących przepisów.

Na terenie Gminy Dzierżążnia działają następujące organizacje pozarządowe:

- **Stowarzyszenie „Amicus” Gminy Dzierżążnia** zarejestrowane zostało w KRS 15.01.2012 r. Skupia łącznie z zarządem 26 członków, którzy są mieszkańcami Gminy Dzierżążnia. Misją Stowarzyszenia jest wspieranie prawidłowego rozwoju człowieka w całym cyklu jego życia.

Wizja Stowarzyszenia: Tworzymy świat ludzi aktywnych poprzez współpracę na rzecz środowiska lokalnego. Chcemy organizować przede wszystkim działania dla dzieci i młodzieży m.in. poprzez organizowanie wymiany młodzieży z krajami UE i naszymi sąsiadami.

Stowarzyszenie „Amicus” aktualnie realizuje projekt dla młodzieży gimnazjalnej w wieku 13-16 lat z Gminy Dzierżążnia Program „Równać szanse 2015” i projekt pn. „Gmina Dzierżążnia - dziś i jutro”. Twórcą programu jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, a prowadzi go Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży. Projekt rozpoczął się 1 lutego 2016 r. i trwać będzie do 31 sierpnia 2016 r. Poprzez udział w projekcie młodzież nabędzie umiejętności interpersonalne, nauczy się pracy zespołowej, zdobędzie umiejętności pisania i redagowania tekstów, pozna różne gatunki dziennikarskie, etykę dziennikarza. Nauczy się jak robić zdjęcia, jak uchwycić ważny moment, jak nagrać relację z wydarzenia i jak dokonać obróbki filmu. Uczestnicy będą również redagować swoją gazetkę lokalną. Podczas wyjazdu do Warszawy do redakcji jednej z gazet poznają cykl życia gazety, odbędą się spotkanie z zawodowym dziennikarzem, który opowie o swojej pracy.

- **Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Dzierżążnia** zarejestrowane jest w KRS od 26.02.2008 r. Skupia łącznie z zarządem 55 członków. Stowarzyszenie realizuje obecnie projekty dla wszystkich grup społecznych. Projekt realizowany obecnie to: MCPS - Świetlica środowiskowa z elementami socjoterapii „Promyk Słońca” dla dzieci w wieku 8-16 lat. Projekt jest realizowany w świetlicy w Dzierżążni i w Kucicach w ramach współpracy z GOPS w Dzierżążni. Stowarzyszenie prowadzi również „Klub seniora”. Organizowane są co miesiąc zabawy na balach koszykowych, w sierpniu 2016 planowany jest wyjazd do Ciechocinka. W maju 2016 zakończono projekt „Bank wzajemnej pomocy, we współpracy z GOPS w Dzierżążni – wydawane były paczki żywnościowe z Banku Żywności, w 2015 zakończono projekt „Obywatele dla demokracji” – w ramach tego projektu wolontariusze z terenu Gminy Dzierżążnia byli w Norwegii i poznali na czym polega wolontariat oraz jak pracują wolontariusze w tym kraju. Następnie wolontariusze z Norwegii gościli w Polsce.

- **Ochotnicze Straże Pożarne**

Na terenie Gminy Dzierżążnia funkcjonuje 8 jednostek OSP, które prowadzą działalność ratowniczo – gaśniczą, są to:

1. OSP Dzierżążnia,
2. OSP Kucice,
3. OSP Podmarszczyn,
4. OSP Wierzbica,
5. OSP Kadłubowo,
6. OSP Sarnowo,
7. OSP Gumino,
8. OSP Starczewo.

Wszystkie jednostki są zarejestrowane w KRS jako stowarzyszenia i posiadają osobowość prawną. Jednostki zrzeszających 205 członków. Przy jednostce OSP Podmarszczyn i OSP Kucice działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze.

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Dzierżążnia na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2013-2015 okazały się: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność i alkoholizm. Jednym z powodów ubożenia lokalnego społeczeństwa jest mała ilość ofert pracy na lokalnym rynku oraz ograniczone możliwości dojazdu do oddalonych miejsc pracy. Wielu beneficjentów nie wykazuje jednak chęci podjęcia pracy zarobkowej. Dla wielu mieszkańców jest to niestety sposób na życie. Charakteryzują się oni dziedzicznością od pokoleń - bezradności i postaw roszczeniowych, co skutkuje wyciąganiem korzyści w postaci wsparcia ze strony państwa.

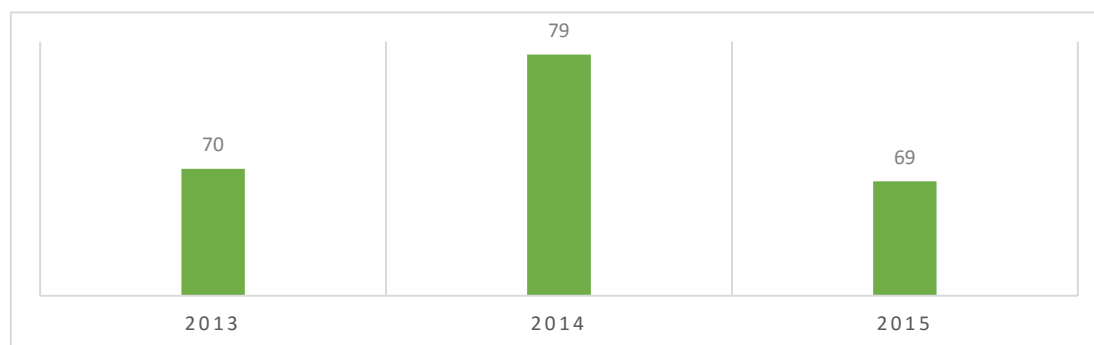
Tabela 11. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2013	2014	2015
Ubóstwo	48	49	43
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	0	0	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	12	8
W tym: Wielodzietność	13	11	7
Bezrobocie	70	79	69
Niepełnosprawność	37	35	33
Długotrwała lub ciężka choroba	25	24	30
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	30	29	26
Przemoc w rodzinie	1	1	0
Alkoholizm	10	10	8
Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	1	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Bezrobocie

Głównym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dzierżążnia korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z bezrobocia. W latach 2013-2015 najwięcej rodzin w Gminie Dzierżążnia uzyskało świadczenia z tego powodu. Liczba świadczeniobiorców na przestrzeni trzech lat była zmienna. W 2014 roku wzrosła o 13%, w stosunku do roku poprzedniego, a następnie w 2015 roku zmalała o 13%.

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Płońsku z terenu Gminy Dzierżążnia również była zmienna. W 2014 roku wzrosła o 8%, w stosunku do roku poprzedniego, a następnie w 2015 roku zmalała o 16%.

Tabela 12. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Dzierżążnia w latach 2013-2015. Źródło: dane PUP w Płońsku.

Dane	2013	2014	2015
Liczba bezrobotnych ogółem	224	241	203
Bezrobotne kobiety	99	113	108
Bezrobotni mężczyźni	125	128	95

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosiła w 2015 roku 8,7%. Udział procentowy bezrobotnych kobiet w 2015 roku wynosił 10,3% i był wyższy od wskaźnika określającego bezrobotnych mężczyzn 7,4%.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na tle powiatu, województwa i kraju przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Płońskim, Województwie Mazowieckim oraz Kraju w latach 2013-2015. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	2013	2014	2015
Powiat Płoński	17,8%	16,0%	14,5%
Województwo Mazowieckie	11,1%	9,6%	8,4%
Polska	13,4%	11,5%	9,8%

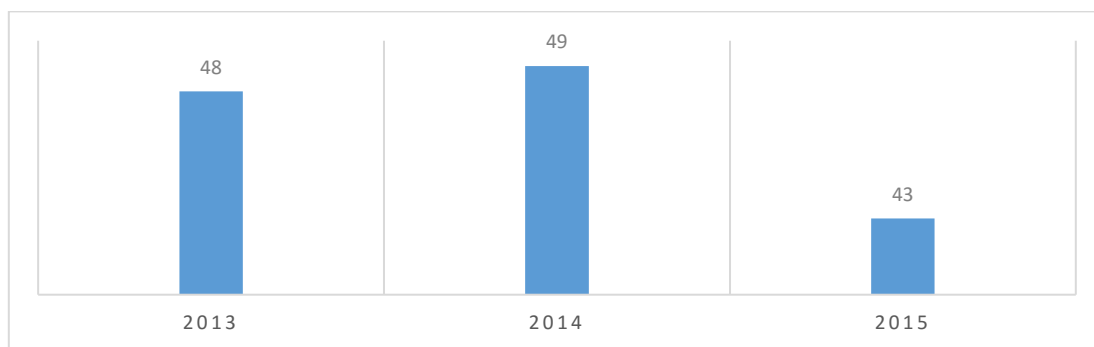
Jak wskazują dane poziom bezrobocia w Powiecie Płońskim, jest wyższy niż średnia wojewódzka i średnia krajowa.

Ubóstwo

Drugim powodem pod względem liczby osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej jest ubóstwo, które jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, a przy utrzymującym się długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Utrzymujący się stan ubóstwa powoduje niemożność zaspokajania potrzeb biologicznych we własnym zakresie oraz deficyty uczestnictwa w różnych sferach życia społecznego. Problem ubóstwa wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin, alkoholizm. Na ubóstwo patrzy się też jako na problem niedożywienia, braku wykształcenia i złą jakość usług medycznych.

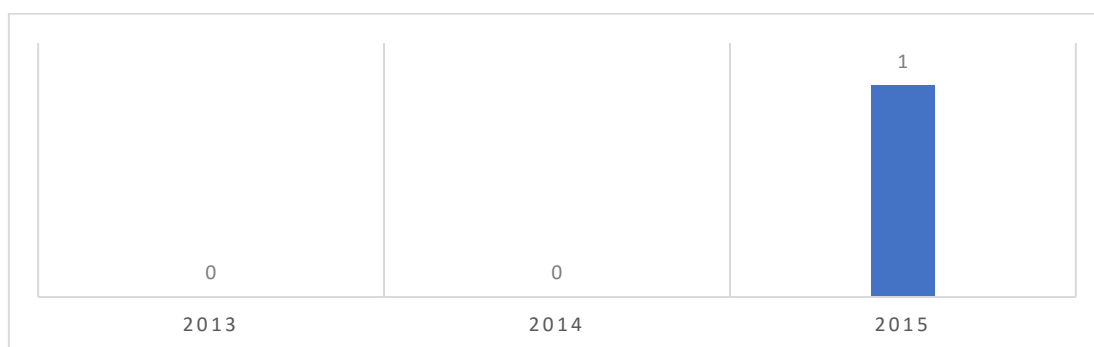
Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa zmniejszyła się na przestrzeni trzech lat o 10%.

Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Z problemem ubóstwa ściśle związany jest problem bezdomności. Z powodu bezdomności w 2015 roku z pomocy korzystała 1 rodzina.

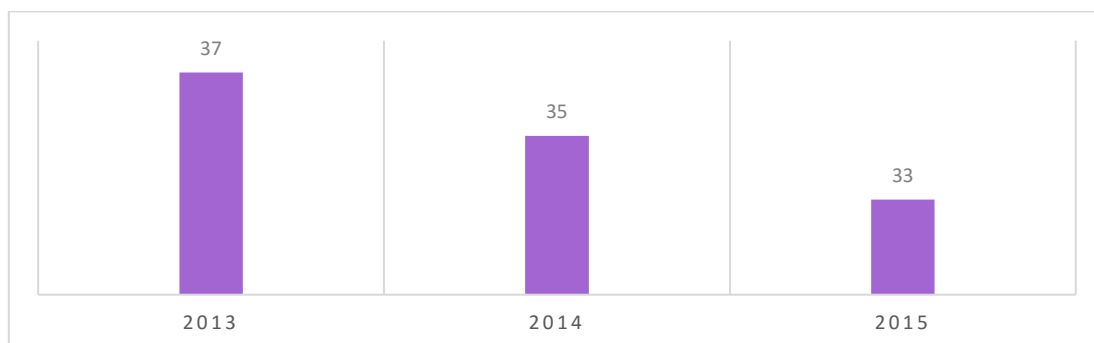
Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Niepełnosprawność

Kolejnym ważnym problemem społecznym Gminy jest niepełnosprawność. W latach 2013-2015 liczba świadczeniobiorców z tego tytułu sukcesywnie malała. W roku 2015 rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności było 11% mniej w porównaniu z rokiem 2013.

Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015. Źródło: GOPS Dzierżążnia.

W definiowaniu niepełnosprawności wyróżnia się model medyczny, gdzie niepełnosprawność uznaje się za bezpośrednią konsekwencję choroby czy uszkodzenia i model społeczny, zgodnie z którym niepełnosprawność powstaje wskutek ograniczeń, jakich doznają osoby nią dotknięte w środowisku zamieszkania. Według Światowej Organizacji Zdrowia osoba niepełnosprawna to taka, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej. Osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, samoobsługa).

Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie jest posiadanie:

- aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający – dla osób w wieku 16 lat i więcej,
- uprawnienia do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego – dla dzieci poniżej 16 roku życia.

W polskim prawie nie ma jednej powszechnie obowiązującej definicji niepełnosprawności. W poszczególnych aktach prawnych niepełnosprawność jest definiowana dla określonych celów, np. na potrzeby orzecznictwa o stopniu niepełnosprawności czy o zdolności do pracy, dla celów udzielania świadczeń z pomocy społecznej. Natomiast zgodnie z ratyfikowaną w październiku 2012 r. przez Polskę Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych sporządzoną w Nowym Jorku 13 grudnia 2006 r. niepełnosprawność jest pojęciem ewoluującym i wynika z interakcji pomiędzy osobami z dysfunkcjami, a barierami środowiskowymi i wynikającymi z postaw ludzkich, będącej przeszkodą dla pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, na równych zasadach z innymi obywatelami.

Powyższe definicje wskazują więc, iż polityka wobec osób niepełnosprawnych to nie tylko zabezpieczenie odpowiedniej pomocy medycznej i opiekuńczej, ale także wszelkie działania

na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich dyskryminacji, wyrównywania szans życiowych i warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Uzyskanie dokładnych danych na temat osób niepełnosprawnych jest trudne. Żadna z instytucji wspomagających osoby niepełnosprawne nie dysponuje pełnymi danymi. Spisy powszechne ludności są jedynym badaniem pełnym, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają szczegółową charakterystykę tej grupy ludności.

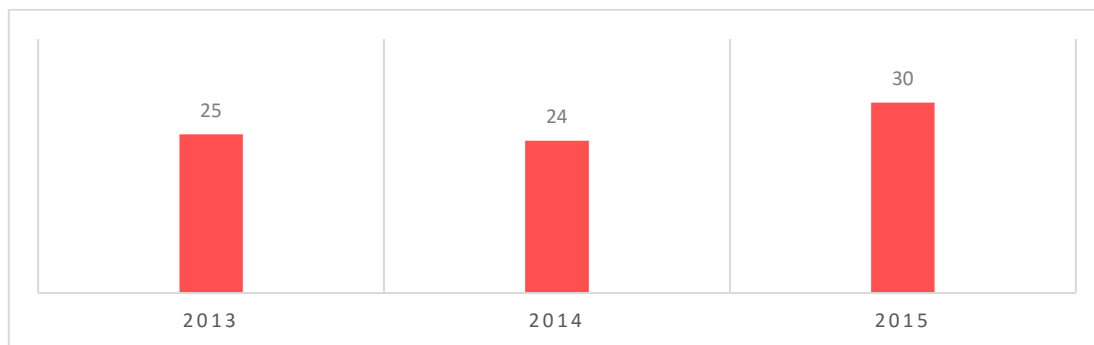
W 2013 roku 101 mieszkańców Gminy Dzierżążnia posiadało orzeczenia o niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Płońsku, w 2014 roku – 97 mieszkańców, a w 2015 roku – 103 mieszkańców.

Na terenie Gminy Dzierżążnia działają dwa Stowarzyszenia: Stowarzyszenie na Rzecz Gminy Dzierżążnia oraz Stowarzyszenie „Amicus” Gminy Dzierżążnia, dzięki ich inicjatywom niepełnosprawni mieszkańcy Gminy Dzierżążnia mają możliwość korzystania z zajęć i warsztatów. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżążni współpracuje z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania form pomocy (medycznej, rehabilitacyjnej, prawnej, społecznej) możliwych do udzielenia osobom niepełnosprawnym.

Długotrwała lub ciężka choroba

Kolejnym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dzierżążnia korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba rodzin pobierających świadczenia z tego tytułu wzrosła o 20%.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Następnym powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Dzierżążnia, są problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu w latach 2013-2015 zmalała o 13%.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

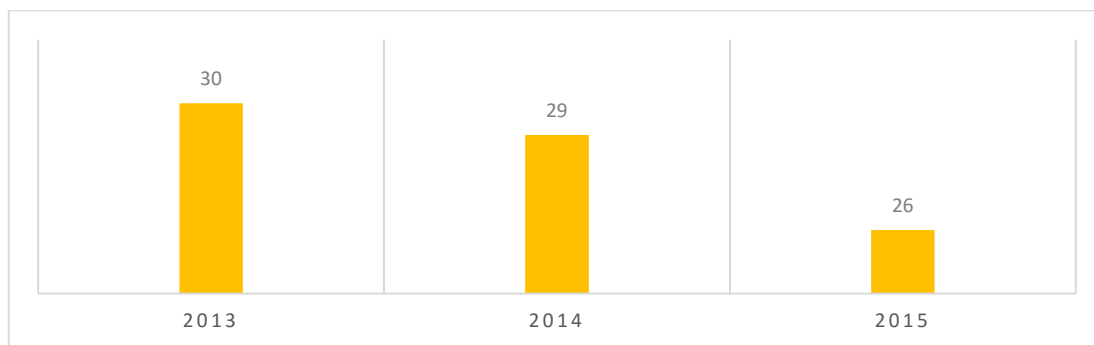

Tabela 14. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2013	2014	2015
Rodziny z dziećmi	81	78	86
Rodziny niepełne	17	18	22
Rodziny emerytów i rencistów	26	36	46

Biorąc pod uwagę typy rodzin, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015 należy stwierdzić, że największym świadczeniobiorcą były rodziny z dziećmi. W 2015 roku również ta kategoria stanowi największy udział w rodzaju rodzin korzystających ze świadczeń (86 rodzin). W latach 2013-2015 odnotowano 77% wzrost liczby rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Tabela 15. Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych Źródło: dane PCPR w Płońsku.

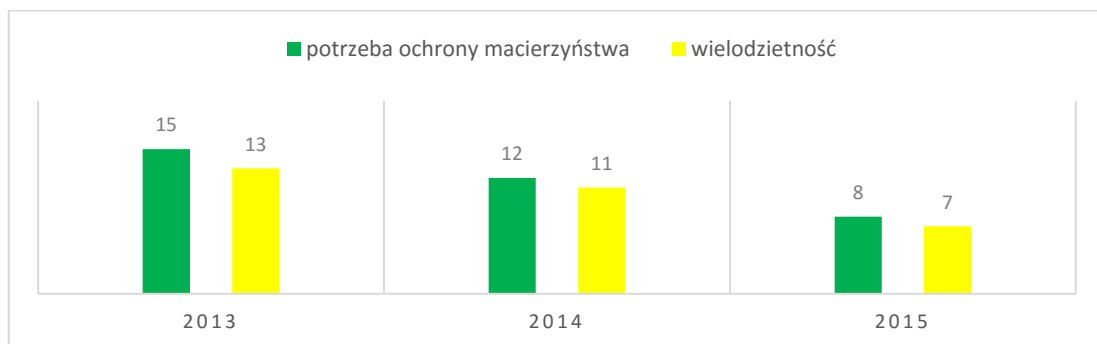
	2013	2014	2015
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	8
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	1	0
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	0	0

W 2014 roku 4 dzieci z terenu Gminy Dzierżążnia przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych umieszczonych w poprzednich latach tj. przed 2011 rokiem i 3 osoby jako pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych, którzy kontynuują naukę i otrzymują na siebie pomoc. W 2015 roku 5 dzieci z terenu Gminy Dzierżążnia przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych umieszczonych w poprzednich latach tj. przed 2011 rokiem.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Liczba osób otrzymujących wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa w latach 2013-2015 zmniejszyła się o 47%. Należy podkreślić, że osobą, która powinna pomóc zwalczać zaistniałą sytuację jest pracownik socjalny. Jego rolą powinno być uświadamianie kobiet o ich prawach, zachęcanie ich do walczenia z nieuczciwymi pracodawcami oraz informowanie odpowiednich instytucji o łamaniu prawa.

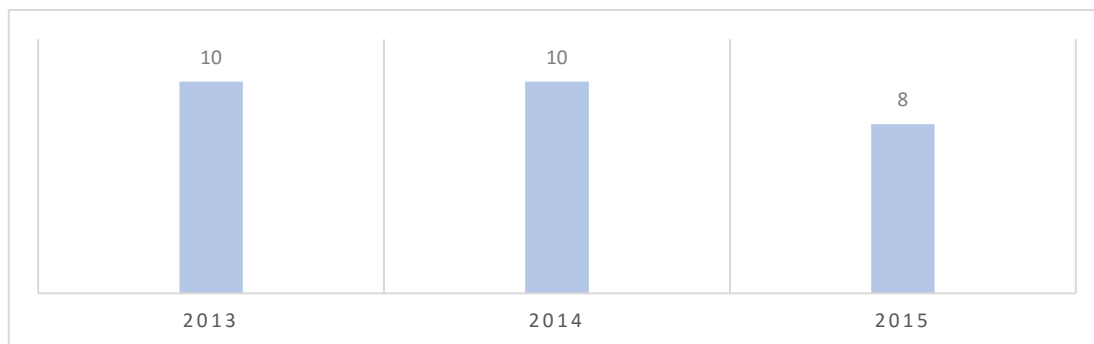
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

Alkoholizm

Następnym powodem udzielania pomocy rodzinom w Gminie Dzierżążnia są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Przewlekły alkoholizm jest przyczyną chorób psychicznych, ciężkich schorzeń wątroby, nerek, żołądka, serca itd. Nadużywanie alkoholu wzmacnia występowanie przestępczości i przemocy. Jest powodem kłopotów finansowych, problemów w rodzinach oraz prowadzi do ich rozpadu.

Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.

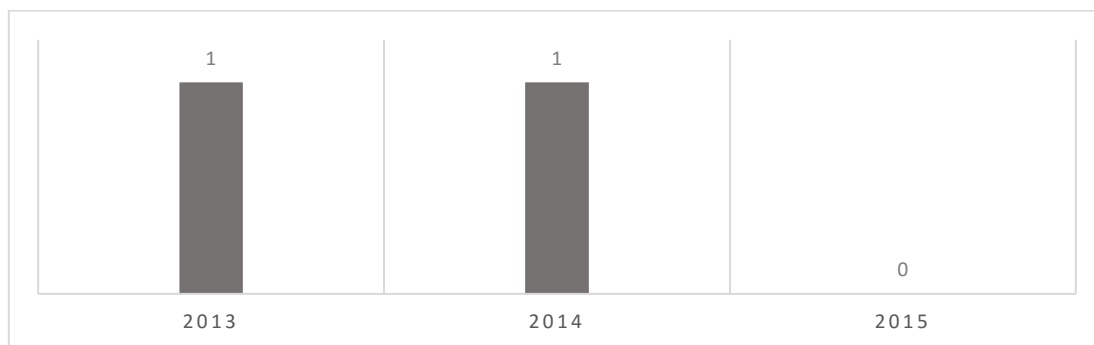

Liczba rodzin, które otrzymują wsparcie z uwagi na problemy alkoholowe w latach 2013-2015 zmalała o 20%.

Przemoc w rodzinie

Jak wynika z danych GOPS w Dzierżąźni przemoc w rodzinie nie jest częstym powodem trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy. W 2013 i 2014 roku z powodu przemocy w rodzinie wsparcie otrzymała 1 rodzina. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego systematycznie monitorowano przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżąźni. Wizyty miały na celu sprawdzenie na bieżąco sytuacji rodzinnej.

Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżąźnia.

Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety. Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni, będący wielokrotnie pod wpływem alkoholu. Często w rodzinach dotkniętych przemocą domową dodatkowo występuje problem alkoholizmu, rodziny te nierzadko dotknięte są ubóstwem, bezrobociem oraz innymi dysfunkcjami.

W 2013 roku ZI odbył 7 posiedzeń, w 2014 – 8 posiedzeń, w 2015 roku odbyło się 7 posiedzeń ZI.

Tabela 16. Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta” w Gminie Dzierżąźnia w latach 2013-2015. Źródło: GOPS Dzierżąźnia.

	2013	2014	2015
Liczba złożonych formularzy „Niebieska Karta”, w tym przez:	11	13	10
Pomoc społeczną	0	2	2
Policję	11	11	8
Oświatę	0	0	0
GKRPA	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0

W 2013 roku zakończono 8 procedur „Niebieskiej Karty”, w tym 4 na skutek zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy i 4 na skutek braku zasadności podejmowanych działań. W 2014 roku zakończono 11 procedur „Niebieskiej Karty”, w tym 8 na skutek zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy oraz 3 na skutek braku zasadności podejmowanych działań. W 2015 roku zakończono 18 procedur „Niebieskiej Karty”, w tym 14 na skutek zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy i 4 na skutek braku zasadności podejmowanych działań.

6.2 Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 60 osób (36 kobiet, 24 mężczyzn). Osoby badane reprezentowały następujące kategorie

Wykształcenie:

- podstawowe - 7
- zawodowe - 11
- średnie - 16
- policealne - 5
- wyższe - 18
- brak danych - 3

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat - 3
- 17-25 lat - 4
- 26-59 lat - 47
- 60 i więcej - 6
- brak danych - 0

Zawód:

- uczeń - 5
- rolnik - 10
- przedsiębiorca - 18
- pracownik umysłowy - 12
- pracownik fizyczny - 8
- emeryt/rencista - 6
- bezrobotny - 0

Projekt

➤ inny (jaki?) - 0

➤ brak danych - 1

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli określając stopień zadowolenia z podanych warunków życia w Gminie. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4, przy czym 0 – bardzo niezadowolony/a; 1 – niezadowolony/a; 2 – niezdecydowany/a; 3 – zadowolony/a; 4 – bardzo zadowolony/a).

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolona z następujących warunków życia w Gminie*	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	8	6	23	19	4
2. Dostęp do Internetu	5	9	13	22	11
3. Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	1	11	5	32	11
4. Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy	6	9	14	19	11
5. Organizacja imprez cyklicznych w Gminie	9	13	20	12	5
6. Dostępność doradztwa psychologiczno – prawnego	14	18	13	10	4
7. Poziom pomocy społecznej	0	4	10	19	27
8. Poziom opieki zdrowotnej	4	14	17	19	6
9. Bezpieczeństwo publiczne	2	7	17	29	5
10. Warunki mieszkaniowe	4	3	5	39	8
11. Miejsca rekreacji (np. parki, skwer, place zabaw)	14	15	12	14	5
12. Jakość szkół	0	0	10	40	10
13. Dostępność przedszkoli	3	5	13	33	6
14. Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	4	10	19	25	2
15. Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	2	16	19	22	1

Projekt

16. Dostępność handlu i usług	2	6	12	35	5
17. Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy	3	10	23	22	2

* Nie wszyscy badani odpowiedzieli na wszystkie pytania

Najbardziej pozytywnie (odpowiadając „Zadowolony/a” lub „Bardzo zadowolony/a”) ocenili respondenci następujące aspekty życia w Gminie Dzierżążnia:

- Jakość szkół (83%);
- Warunki mieszkaniowe (80%);
- Poziom pomocy społecznej (77%);
- Dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie (72%);
- Dostępność handlu i usług (67%).

Najmniej usatysfakcjonowani ankietowani okazali się w stosunku do następujących obszarów funkcjonowania Gminy (odpowiedź „Niezadowolony/a” lub „Bardzo niezadowolony/a”):

- Dostępność doradztwa psychologiczno – prawnego (54%);
- Miejsca rekreacji (np. parki, skwer, place zabaw) (48%);
- Organizacja imprez cyklicznych w gminie (37%);
- Poziom opieki zdrowotnej (30%);
- Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców (30%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na sześć pytań:

1. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów (15 wskazania)
- b) Przemoc ze strony rodziców (6)
- c) Alkohol i papierosy (26)
- d) Narkotyki (6)
- e) Chuligaństwo (6)
- f) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (38)
- g) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (20)

h) Inne: Aktywizacja zawodowa młodzieży, brak sygnalizacji świetlnej w okolicy szkoły.

2. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Nieporadność życiowa (21)
- b) Ubóstwo (5)
- c) Bezrobocie (32)
- d) Alkoholizm (19)
- e) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza (6)
- f) Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego (14)
- g) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami (13)
- h) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych (14)

3. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Izolacja społeczna, samotność (37)
- b) Izolacja rodzinna, odrzucenie (15)
- c) Niepełnosprawność (16)
- d) Niezdolność do samoobsługi (20)
- e) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (19)

4. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (37)
- b) Mała liczba lekarzy specjalistów (55)
- c) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (16)

5. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak placówek wychowywania przedszkolnego (16)
- b) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (45)
- c) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (42)
- d) Brak stołówek szkolnych (1)

6. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową (14)

Projekt

- b) Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury (16)
- c) Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (7)
- d) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży (32)
- e) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (39)

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Dzierżążnia mieszkańcy uznali:

- 1) wśród dzieci i młodzieży:
 - Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu – 32%;
 - Alkohol i papierosy – 22%;
- 2) wśród rodzin:
 - Bezrobocie – 26%;
 - Nieporadność życiowa – 17%;
- 3) wśród osób starszych:
 - Izolacja społeczna (samotność) - 35%;
 - Niezdolność do samoobsługi – 18%;
- 4) w obszarze opieki zdrowotnej:
 - Mała liczba lekarzy specjalistów - 51%;
 - Długi okres oczekiwania na usługi medyczne - 34%;
- 5) w obszarze edukacji:
 - Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki - 43%;
 - Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne - 40%;
- 6) w obszarze sportu i kultury:
 - Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych – 36%;
 - Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży - 30%;

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

- Brak ośrodków leczących uzależnienia osób pełnoletnich,
- Brak mieszkań i „dopomogi” dla osób bezdomnych i chorych przewlekle,
- Należałoby zwiększyć ochronę w szkołach, często badać i sprawdzać co się w nich dzieje,
- Mało sklepów spożywczych,
- Mało koncertów, cyrków,
- Brak sygnalizacji świetlnej przy szkole,
- Bezpieczeństwo na drogach (chodniki ścieżki rowerowe).

Projekt

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy.	7,31
2	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych.	6,10
3	Dzienny Dom Pomocy Społecznej.	5,83
4	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach.	5,58
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne.	6,00
6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych.	7,71
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej.	5,55
8	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	6,60
9	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	7,47
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy.	5,12
11	Założenie wolontariatu	5,95
12	Finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci	7,02
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog).	9,02
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych.	8,44
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin.	7,15
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach.	8,21
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli.	6,24
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy.	4,77
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych.	6,68
20	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	5,79

Powyższa tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych (skala od 1 do 10, ocena średnia grupy). Najwyższe oceny uzyskały:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog) – 9,02;

Projekt

- 2) Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych – 8,44;
- 3) Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach – 8,21.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy – 4,77;
- 2) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy – 5,12;
- 3) Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej – 5,55.

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej:

- Brak Domu kultury i festynów,
- Należałoby otworzyć kort w Kucicach.

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- położenie geograficzne i walory turystyczne- szacunek do ojczyzny i ojcowizny- przywiązanie do nauki Kościoła i tradycji- wrodzona zaradność, pracowitość, przedsiębiorczość- dobrze rozwinięta infrastruktura kulturalna, oświatowa, sportowa- aktywna działalność klubów sportowych- dobrze rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej- aktywna działalność Stowarzyszeń na rzecz osób starszych oraz dzieci i młodzieży- aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego- realizacja programów pomocowych współfinansowanych ze środków	- zmniejszająca się liczba urodzeń- niewystarczająca liczba miejsc pracy- brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych- brak infrastruktury socjalnej: mieszkań chronionych, socjalnych- brak świetlic środowiskowych- niewystarczający dostęp do przedszkoli- niewystarczający dostęp do opieki medycznej w szkołach- brak specjalnej oferty dla osób niepełnosprawnych- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna- niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów- niewystarczający dostęp do rehabilitacji medycznej

zewnętrznych (dożywianie, asystent rodziny itp.) - realizacja projektów finansowanych ze środków UE - otwartość gminy na współpracę z organizacjami pozarządowymi - bezpieczna gmina - wystarczająca liczba stołówek - otwartość na nowe doświadczenia - dobra współpraca pomiędzy Urzędem Gminy a sołectwami - wykwalifikowana i kompetentna kadra instytucji	- niewystarczający dostęp do długoterminowej opieki pielęgniarstwa w domu pacjenta - brak grup typu AA, ALANON - niewystarczająca siatka połączeń komunikacji publicznej pomiędzy miejscowościami - brak dostępności doradztwa psychologiczno - prawnego
SZANSE	ZAGROŻENIA
- rozwój turystyki, agroturystyki, - rozwój ekonomii społecznej, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego, - wymiana doświadczeń i czerpanie wzorców, wsparcie szkoleniowe, - tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych, - wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych, - rozwój społecznych grup wsparcia, - polityka prorodzinna, - standardy zabezpieczenia społecznego wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej, - programy przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, - zapotrzebowanie na zdrową żywność, - rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich, drobnej wytwórczości i usług dla rolnictwa, - edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania postaw w zakresie zdrowego stylu życia, - propagowanie profesjonalnych programów profilaktycznych, - rozwój stowarzyszeń i organizacji pozarządowych,	- niestabilność prawa, brak jasnych uregulowań prawnych w zakresie rozdziału zadań i środków państwo – Gminy, - obciążanie samorządów zadaniami bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego, - ubożenie społeczeństwa, - bezrobocie, - niedostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy, - wzrost patologii spowodowany brakiem pracy, - emigracja zarobkowa, migracje ludzi młodych za pracą, - osłabienie więzi społecznych i rodzinnych, - występowanie zagrożeń w funkcjonowaniu rodziny, - wzrastająca liczba różnego rodzaju uzależnień, - bierne postawy społeczeństwa wobec jakichkolwiek działań i inicjatyw społecznych, - mała aktywność organizacji mogących się zaangażować w usuwanie problemów społecznych, - niestabilna polityka społeczna,

- likwidacja barier architektonicznych,- stałe szkolenie zawodowe kadry pomocy społecznej.	- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,- brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości,- wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw,- pogłębiające się ubożenie rodzin ubogich,- starzenie się społeczeństwa i stopniowe wyludnienie.

7. Planowanie działań

7.1 Misja i wizja Gminy Dzierżążnia

Misja

Wspólne działanie osób, instytucji i organizacji w celu podniesienia jakości życia społeczności lokalnej Gminy Dzierżążnia i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Wizja rozwoju społecznego Gminy Dzierżążnia:

Gmina Dzierżążnia reagująca i dążąca do niekonfliktowego rozwiązywania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działanie administracji samorządowej, stowarzyszeń jak i samych mieszkańców. W gminie Dzierżążnia funkcjonuje sprawny system pomocy społecznej umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Dzierżążnia jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej.

7.2 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 5 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Dzierżążnia, pozwala prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między innymi wprowadzania w życie programu „Europa 2020”, który wiele uwagi poświęca poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Dzierżążnia, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa Gminy, migracji - zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozbięciem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanymi jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływania i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Dzierżążnia musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Dzierżążnia oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i zadania, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom** prognozuje się:

Projekt

- dalszą potrzebę niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, występowanie poczucia bezradności wśród osób, które utraciły pracę, niskiej wiary w jej uzyskanie, postępującą dezaktualizację kwalifikacji szczególnie osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa, ubożenie rodzin szczególnie wielodzietnych, niepełnych i rodzin emerytów i rencistów;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;

- **Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**

prognozuje się:

- niską dzietność rodzin dyktowaną m.in. czynnikami ekonomicznymi;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego, zwiększającą się liczbę młodocianych matek;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;

- **Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem dostępu do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;

Projekt

- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych;

- **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;
- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Dzierżążnia, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną.

Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,

Projekt

- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do domów pomocy społecznej,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

7.3 Cele strategiczne, operacyjne i zadania

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty. Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Dzierżążnia połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- **Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom**
- **Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- **Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym**
- **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań	Wykonawcy	Budżet
Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom	Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe i inne	GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja staży zawodowych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Spotkania z pedagogiem	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Pobudzenie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących	JST, NGO
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej		JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej	Warsztaty kompetencji społecznych	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie	GOPS, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Pomoc finansowa	GOPS	Środki własne i zewnętrzne

		Współpraca z Bankiem żywności, Caritasem, itp.	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Działania Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Miejsca izolacji dla sprawców	JST	Środki własne i zewnętrzne
Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców	GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wsparcie asystenta rodziny	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	Szkoły, NGO, MKS	Środki własne i zewnętrzne

		Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej	Szkoły, NGO, MKS	Środki własne i zewnętrzne
Popularyzacja aktywnego wypoczynku poprzez uprawianie sportu i rekreację		Organizacja zawodów sportowych o „Puchar Wójta”	Szkoły, NGO, MKS	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	MKS	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Szkoły, NGO, MKS	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	NGO, MKS	Środki własne i zewnętrzne
		Diagnoza potrzeb uczniów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Wspomaganie rodzin w procesie wychowania		Prowadzenie zajęć specjalistycznych w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w	GOPS, Szkoły, oddział przedszkolny, NGO	Środki własne i zewnętrzne

		trudnej sytuacji życiowej		
Kształtowanie właściwych postaw społecznych		Prelekcje spotkania z przedstawicielami służb publicznych	Szkoły, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja kampanii społecznych	Szkoły, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych	Szkoły, Biblioteka, oddział przedszkolny	Środki własne i zewnętrzne
Promocja kultury		Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw	Szkoły, biblioteka, oddział przedszkolny, GKRPA	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie kół zainteresowań	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności	JST, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne,	Szkoły, Biblioteka, oddział przedszkolny	Środki własne i zewnętrzne

		muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)		
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży		Szkoły, Biblioteka	Środki własne i zewnętrzne
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej		Szkoły, Biblioteka	Środki własne i zewnętrzne
	Prezentacja twórców ludowych,		Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad		Poradnia PP, Szkoły, Policja, NZOZ-y, GKRPA, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)		JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Tworzenie klubu AA, ALANON grup wsparcia, grup terapeutycznych		JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu		Szkoły, GOPS, JST, oddziały	Środki własne i zewnętrzne

		rodzin, w tym rodzin wielodzietnych	przedszkolne, NGO	
		Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia	Szkoły, GOPS, oddziały przedszkolne, służba zdrowia, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w różnych programach edukacyjnych	Szkoły, oddziały przedszkolne	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w programach: „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”	Szkoły, oddziały przedszkolne	Środki własne i zewnętrzne
		Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”	Szkoły, oddziały przedszkolne	Środki własne i zewnętrzne
		Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkania z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli np. niebieska Karta	Szkoły, oddziały przedszkolne, GOPS, Służba zdrowia, GKRPA, JST, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym	Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	GOPS, Szkoły, oddziały przedszkolne, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja działań służących promocji	GOPS, Biblioteka, Szkoły,	Środki własne i zewnętrzne

		rodziny wielopokoleniowej	oddziały przedszkolne, NGO	
		Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów, aktywizujących dla seniorów	Szkoły, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Zakup literatury specjalistycznej dla opiekunów oraz osób niepełnosprawnych	JST, Biblioteka	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	Szkoły i Przedszkola	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych,	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne

		Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym		Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna	JST, GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych	GOPS	Budżet państwa
		Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Zabezpieczenie miejsc socjalnych,	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne

		Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	JST, GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja pomocy sąsiedzkiej	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych	JST, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego	Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań	JST, NGO
Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej			JST, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju			JST, GOPS, Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
Aktywizacja do działania na rzecz swojej		Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe	JST	Środki własne i zewnętrzne

Projekt

	społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Organizacja kampanii „1%”, innych zbiórek publicznych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych,	JST	Środki własne i zewnętrzne

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Dzierżanin w obszarze polityki społecznej: Urząd Gminy, GOPS, GBP, szkoły, ZOZ-y, OSP, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje i organizacje współpracujące w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

7.4 Harmonogram wdrażania strategii

Cele operacyjne	Kierunki działań	2016	2017	2018	2019	2020
Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych					
	Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe i inne					
	Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne					
	Organizacja staży zawodowych					
	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych					
	Spotkania z pedagogiem					
Pobudzanie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących					
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej					
Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej	Warsztaty kompetencji społecznych					
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie					
	Pomoc finansowa					

Projekt

	Współpraca z Bankiem żywności, Caritasem, itp.					
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe					
	Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie					
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych					
	Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców					
	Miejsca izolacji dla sprawców					
Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców					
	Wsparcie asystenta rodziny					
Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów					
	Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów					
	Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych					
	Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej					
Popularyzacja aktywnego wypoczynku poprzez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o „Puchar Wójta”					
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych					
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych					
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy					
Wspomaganie rodzin w procesie wychowania	Diagnoza potrzeb uczniów					
	Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych					
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania					
	Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą					

Projekt

	Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej					
Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje spotkania z przedstawicielami służb publicznych					
	Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich					
	Organizacja kampanii społecznych					
	Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów					
Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych					
	Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw					
	Prowadzenie kół zainteresowań					
	Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności					
	Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)					
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży					
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej					
	Prezentacja twórców ludowych,					
Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad					
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia,					

Projekt

	dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)					
	Tworzenie klubu AA, ALANON, grup wsparcia, grup terapeutycznych					
Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych					
	Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych					
Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia					
	Udział w różnych programach edukacyjnych					
	Udział w programach: „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”					
	Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”					
	Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkania z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli n. Niebieska Karta					
Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka					
	Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej					
	Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów, aktywizujących dla seniorów					
	Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie					

Projekt

	wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie					
	Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi					
	Zakup literatury specjalistycznej dla opiekunów oraz osób niepełnosprawnych					
	Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób					
	Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych					
	Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej					
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna					
	Wyplacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych					
	Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy					
	Zabezpieczenie miejsc socjalnych					
	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków					
	Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi					
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom					

Projekt

	niepełnosprawnym					
Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu					
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej					
	Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych					
Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań					
	Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej					
	Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju					
Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe					
	Organizacja kampanii „1%”, innych zbiórek publicznych					
	Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych,					

7.5 Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Dzierżążnia,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

Projekt

- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dzierżążnia przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2014-2015 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2014 i 2015 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w Gminie.

Model zawiera następujące moduły, w których szacowana jest wielkość :

- 851 Ochrona Zdrowia (85153-Przeciwdziałanie narkomanii; 85154-Przeciwdziałanie alkoholizmowi)
- 852 Pomoc społeczna
- 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

W prognozie na lata 2016-2017 zastosowano średnią wzrostu 7,5% wyliczoną na podstawie średnich wydatków na pomoc społeczną w latach 2014-2015 przy uwzględnieniu przewidywanej kwoty wydatków na wypłatę wyrównania świadczeń pielęgnacyjnych oraz podwyższenia kwoty na świadczenia na niepełnosprawne dziecko w związku z nowelizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych. Na następne lata przyjęto wskaźnik 2,5% wzrostu w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych GOPS w Dzierżążni i Banku Danych Lokalnych GUS. Dane łącznie z wypłatą 500+.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki społecznej
1	2016	4 193 252 zł
2	2017	4 298 083 zł
3	2018	4 405 535 zł
4	2019	4 515 674 zł
5	2020	4 628 566 zł

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dzierżążnia przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych w latach

Projekt

2014-2015 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2014 i 2015 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

W prognozie na lata 2016-2020 przyjęto wskaźnik 2,5% wzrostu w skali roku wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych przewidywany na podstawie danych własnych Gminy Dzierżążnia i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie wsparcia organizacji pozarządowych
1	2016	4 173 079 zł	105 000 zł	15 000 zł
2	2017	4 277 406 zł	107 625 zł	15 375 zł
3	2018	4 384 341 zł	110 316 zł	15 759 zł
4	2019	4 493 950 zł	113 074 zł	16 153 zł
5	2020	4 606 298 zł	115 900 zł	16 557 zł

7.6 Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżążnia na lata 2016–2020 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii
- Program współpracy Gminy Dzierżążnia z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

IV. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych zadań i projektów oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do GOPS w Dzierżąni.

Monitoring prowadzony będzie przez zespół oceniający Strategię w oparciu o:

- monitoring wskaźnikowy – w oparciu o oczekiwane wskaźniki osiągnięć
- monitoring społeczny – na podstawie wyników badania opinii, w szczególności poprzez konsultacje społeczne.

Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony raz na dwa lata poczynając od 2018 roku.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta Gminy Dzierżąnia, a w jego skład wejdą min. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przewyciężenia.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżąnia. Dodatkowo dane uzyskane dzięki wykorzystaniu ankiet oraz szerokiego udziału mieszkańców służyć będą ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalone będą w zależności od ich kategorii.

Wskaźniki ewaluacyjne

Rozróżniamy następujące rodzaje wskaźników:

- wskaźniki zasobów – przedstawiają informacje o środkach finansowych, rzeczowych oraz zasobach ludzkich, które są wykorzystywane do wdrożenia danego zadania/ projektu; w ujęciu

Projekt

tym wskaźniki te odnoszą się do wielkości alokacji budżetowych na danym poziomie pomocy;
np. liczba dni pracy ekspertów czy koszt budowy mieszkania socjalnego;

- wskaźniki wyników, odnoszą się do bezpośrednich konsekwencji działań zadania/ projektu – oddziałujących na bezpośrednich beneficjentów; wskaźniki te mogą mieć charakter fizyczny (np. liczba osób przeszkolonych) lub finansowy (zmniejszenie kosztów leczenia);

- wskaźniki oddziaływania, odnoszą się do konsekwencji zadania/ projektu (zamierzonych i niezamierzonych, pozytywnych i negatywnych) wykraczających poza efekty bezpośrednie – krótkoterminowe; można wyróżnić dwa rodzaje oddziaływania:

- a) oddziaływanie bezpośrednie – efekty, które pojawiają się po pewnym upływie czasu, ale są bezpośrednio związane z podjętymi działaniami i beneficjentami bezpośrednimi;
- b) oddziaływanie pośrednie – wszystkie inne rodzaje efektów - niezamierzone przez daną interwencję lub wynikające z niej działania.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	- liczba przeprowadzonych kursów i szkoleń - liczba osób, które uczestniczyły w kursach i szkoleniach
	Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe i inne	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Usługi poradnictwa psychologicznego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	- liczba godzin poradnictwa, warsztatów - liczba osób, które skorzystały z porad
	Organizacja staży zawodowych	- liczba zorganizowanych staży zawodowych
	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych	- liczba zorganizowanych spotkań
	Spotkania z pedagogiem	- liczba zorganizowanych spotkań
Pobudzanie lokalnych inicjatyw społecznych do	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących	- liczba i rodzaj wspólnych działań

Projekt

rozwiązywania problemów rynku pracy	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej	- liczba utworzonych PES
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie	- kwota wydatków przeznaczona na dożywianie
	Pomoc finansowa	- kwota udzielonych świadczeń - liczba osób, rodzin korzystających z pomocy finansowej
	Współpraca z Bankiem żywności, Caritasem, itp.	- liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	- liczba udzielonych porad
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych	- liczba podjętych działań przez ZI, grupy robocze
	Program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców	- liczba osób objętych programem
	Miejsca izolacji dla sprawców	- liczba miejsc
Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców	- liczba warsztatów - liczba osób biorących udział w warsztatach
	Wsparcie asystenta rodziny	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów	- liczba godzin zajęć wyrównawczych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych
	Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	- liczba godzin zajęć sportowych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach sportowych
	Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej	- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w rozgrywkach sportowych

Projekt

Popularyzacja aktywnego wypoczynku poprzez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o „Puchar Wójta”	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w zawodach sportowych
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
Wspomaganie rodzin w procesie wychowania	Diagnoza potrzeb uczniów	- liczba zankietowanych uczniów
	Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych, teatralnych i innych	- liczba godzin zajęć specjalistycznych - liczba osób biorących udział w zajęciach specjalistycznych
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	- liczba prowadzonych grup - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą	- liczba spotkań ze specjalistami - liczba osób uczestniczących w poszczególnych spotkaniach
	Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej	- liczba osób korzystających z pomocy materialnej i emocjonalnej - liczba i rodzaj oferowanej pomocy
Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje spotkania z przedstawicielami służb publicznych	- liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba osób uczestniczących w

Projekt

		prelekcjach, spotkaniach
	Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich	- liczba projektów, kampanii
	Organizacja kampanii społecznych	- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych
	Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów	- liczba spotkań, warsztatów
Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw	- liczba zorganizowanych spotkań, wykładów, widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw - liczba osób uczestniczących w ww. przedsięwzięciach promujących kulturę
	Prowadzenie kół zainteresowań	- liczba dostępnych kół zainteresowań - liczba uczestników
	Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności	- liczba zorganizowanych spektakli, przedstawień
	Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży	- liczba godzin warsztatów - liczba uczestników
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej	- liczba konkursów
	Prezentacja twórców ludowych,	- liczba spotkań, prezentacji
Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych,	- liczba kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów

Projekt

	zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad	
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)	- liczba typów form wsparcia - liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia
	Tworzenie klubu AA, ALANON, grup wsparcia, grup terapeutycznych	- liczba osób korzystających ze wsparci - liczba powstałych klubów, grup
Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych	liczba godzin przeprowadzonych zajęć - liczba osób biorących udział w zajęciach
	Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych	liczba przeprowadzonych konkursów - liczba zorganizowanych pikników rodzinnych
Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia	- liczba akcji profilaktycznych, plakatowych
	Udział w różnych programach edukacyjnych	- liczba programów edukacyjnych - liczba uczestników
	Udział w programach: „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”	- liczba szkół biorących udział w programie - liczba osób korzystających z programu
	Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”	- liczba szkół biorących udział w programie - liczba osób korzystających z programu
	Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkania z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli np. Niebieska Karta	- liczba akcji, gazetek o tematyce profilaktycznej - liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba szkoleń dla nauczycieli - liczba osób uczestniczących w akcjach, spotkaniach, szkoleniach

Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	- liczba imprez, uroczystości integracyjnych - liczba osób uczestniczących w imprezach, uroczystościach integracyjnych
	Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej	- liczba i rodzaj działań promocyjnych
	Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów, aktywizujących dla seniorów	liczba godzin zajęć dla osób starszych i niepełnosprawnych - liczba osób uczestniczących w zajęciach
	Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
	Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi	- liczba osób objętych programem
	Zakup literatury specjalistycznej dla opiekunów oraz osób niepełnosprawnych	- liczba zakupionych pozycji - kwota przeznaczona na zakup literatury
	Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	- liczba i rodzaj podjętych działań
	Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych	- liczba zorganizowanych wyjazdów, wycieczek integracyjnych - liczba osób biorących udział w wyjazdach, wycieczkach
	Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	- liczba zlikwidowanych barier - rodzaj przeprowadzonych działań
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna	- liczba osób korzystających z pomocy
	Wyplacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych	- liczba wypłaconych zasiłków (kwota) - liczba beneficjentów zasiłków
	Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i	- liczba świadczonych usług opiekuńczych

Projekt

	samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy	- liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zabezpieczenie miejsc socjalnych	- liczba dostępnych miejsc socjalnych
	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków	- liczba dofinansowań - kwota dofinansowania
	Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	- liczba interwencji, działań wspierających NGO
Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu	- liczba wolontariuszy działających przy GCW
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej	- liczba osób zaangażowanych w pomoc sąsiedzką
	Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych	- liczba osób korzystających z dowozu
Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań	- liczba zorganizowanych konferencji, spotkań
	Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej	- liczba i rodzaj wspólnie podjętych działań
	Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju	- liczba i rodzaj wspólnie podjętych działań
Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe	- liczba organizacji, którym udzielono wsparcia
	Organizacja kampanii „1%”, innych zbiórek publicznych	- liczba przeprowadzonych kampanii, zbiórek publicznych
	Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych	- liczba i rodzaj podjętych działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Projekt

W każdym realizowanym zadaniu zostaną zidentyfikowane wskaźniki, przed rozpoczęciem realizacji - zaplanowane, na końcu - osiągnięte. Każde zadanie zostanie podsumowane raportem pisemnym, przekazywanym do koordynatora strategii.

Wzór raportu:

zadanie/ projekt	instytucja/ organizacja realizująca	zaplanowane wskaźniki osiągnięć	osiągnięte wskaźniki	źródła danych
nazwa i opis, cele		twarde	twarde	ankiety, listy obecności, dokumenty projektu, itp.
		miękkie	miękkie	

2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna jej ocena – jej zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób bezrobotnych);

- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych);

- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np., ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie

Projekt

przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania.

Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

- Planowanie ewaluacji GSRPS obejmie następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;

Projekt

- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji;

Załącznik

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Mieszkańcy Gminy Dzierżążnia

Urząd Gminy przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia sprecyzuje i zweryfikuje najważniejsze problemy społeczne w naszej Gminie, a także określi sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności Gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

Uwaga! Ankieta jest anonimowa!

Metryczka (wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 13 – 16 17 – 25 26 – 59 60 i więcej

Zawód: uczeń rolnik przedsiębiorca pracownik umysłowy pracownik fizyczny

emeryt/rencista bezrobotny inny (jaki?)

Wykształcenie:

podstawowe zawodowe średnie policealne wyższe

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony z następujących warunków życia w Gminie Proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4		Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1.	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	0	1	2	3	4
2.	Dostęp do Internetu	0	1	2	3	4
3.	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	0	1	2	3	4
4.	Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy	0	1	2	3	4
5.	Organizacja imprez cyklicznych w Gminie	0	1	2	3	4
6.	Dostępność doradztwa psychologiczno - prawnego	0	1	2	3	4
7.	Poziom opieki społecznej	0	1	2	3	4
8.	Poziom opieki zdrowotnej	0	1	2	3	4
9.	Bezpieczeństwo publiczne	0	1	2	3	4
10.	Warunki mieszkaniowe	0	1	2	3	4
11.	Miejsca rekreacji (np. parki, skwery, place zabaw)	0	1	2	3	4
12.	Jakość szkół	0	1	2	3	4
13.	Dostępność przedszkoli	0	1	2	3	4

Projekt

14.	Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	0	1	2	3	4
15.	Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	0	1	2	3	4
16.	Dostępność handlu i usług	0	1	2	3	4
17.	Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy	0	1	2	3	4

W każdym pytaniu od 1 do 6 prosimy o zaznaczenie (X) 2 wybranych odpowiedzi:

1) Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- Przemoc ze strony rodziców
- Alkohol i papierosy
- Narkotyki
- Chuligaństwo
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- Inne (jakie?)
-

2) Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Brak poradnictwa psychologiczno - prawnego
- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Inne (jakie?)
-

3) Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)

Projekt

- Niepełnosprawność
- Niezdolność do samoobsługi
- Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- Inne (jakie?)
-

4) Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne
- Mała liczba lekarzy specjalistów
- Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- Inne (jakie?)
-

5) Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Brak placówek wychowania przedszkolnego
- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Brak stołówek szkolnych
- Inne (jakie?)
-

6) Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury
- Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- Inne (jakie?)
-

Projekt

Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zadaniem.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

mało ważne

bardzo ważne

1	Utworzenie punktu informacyjnego w Gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	
2	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	
4	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach	
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne	
6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8	Założenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
9	Założenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	
11	Założenie wolontariatu	
12	Finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci	
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog)	
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży, dorosłych	
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	
20	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej:

.....

DZIĘKUJEMY!

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet..... 12

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet. 12

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet..... 13

Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet..... 13

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Dzierżążnia. Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: www.stat.gov.pl..... 15

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Dzierżążnia w latach 2013-2015 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: dane UG Dzierżążnia. 17

Wykres 7. Ruch naturalny ludności (urodzenia i zgony) w Gminie Dzierżążnia w latach 2013-2015. Źródło: dane UG Dzierżążnia. 18

Projekt

Wykres 8. Migracje na terenie Gminy Dzierżążnia w latach 2013-2015. Źródło: dane UG Dzierżążnia.	18
Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	37
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	39
Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	39
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015. Źródło: GOPS Dzierżążnia.	39
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	41
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	42
Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	43
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	43
Wykres 18. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	44
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: www.stat.gov.pl	16
Tabela 2. Demografia Gminy Dzierżążnia. Źródło: dane UG Dzierżążnia.	17
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Dzierżążnia. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl	19
Tabela 4. Zespół Szkół w Dzierżążni. Dane instytucji.	20
Tabela 5. Szkoła Podstawowa w Nowych Kucicach. Dane instytucji.	22
Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.	28

Projekt

<i>Tabela 7. Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 8. Liczba udzielonych świadczeń w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 9. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabela 10. Liczba przestępstw na terenie Gminy Dzierżążnia. Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Płońsku.....</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 11. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.....</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 12. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Dzierżążnia w latach 2013-2015. Źródło: dane PUP w Płońsku.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Płońskim, Województwie Mazowieckim oraz Kraju w latach 2013-2015. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl/.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 14. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane GOPS Dzierżążnia.....</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 15. Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych Źródło: dane PCPR w Płońsku.....</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 16. Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta” w Gminie Dzierżążnia w latach 2013-2015. Źródło: GOPS Dzierżążnia.....</i>	<i>44</i>
<i>Rysunek 1. Umieszczenie Gminy Dzierżążnia w Powiecie Płońskim i w Województwie Mazowieckim. Źródło: www.powiat-plonski.pl, www.osp.org.pl.....</i>	<i>14</i>